

Camí Ral¹⁹

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2005 número 19 / Butlletí / Full municipal / Calendari 2005

Ajuntament de Copons

Sumari

3	Editorial
4	El molí del Míg
6	Memòries de Josep Bertran
8	Diàspora
9	Ernest Altés escultor
9	Tot parlant amb... Assumpta Muset
10	IV Festa dels Traginers i Negociants de Copons
10	La cultura
11	La festa
12	Iniciativa Jazz Copons 4t concurs de música jazz de Catalunya
12	Josep M. Adell, director de JAM 4 de Ràdio 4
13	El concurs de Copons: una bona iniciativa amb Jazz
14	El director general d'arquitectura i paisatge a Copons
15	Música simfònica a Copons
15	Toni Guix, pintures a l'oli i dibuixos a ploma
15	Festa Major d'estiu 2004
16	Renoms de Copons: el carrer Àngel Guimerà
18	La dansa oriental o la dansa del ventre
19	Visita del conseller de medi ambient Sr. Milà a l'Alta Anoia
19	Trobada de gegants i capgrossos a Copons
20	Projecte d'art productiu
21	Josep Guinovart
22	Resum d'activitats i actes
23	El Consorci per a la Promoció Turística de l'Alta Anoia pren una nova empena
24	Olor de gasolina
25	Futbol Club Copons
26	Caminades de resistència
28	L'escanyapobres
29	Servei meteorològic
30	El nostre racó verd
30	Romaní
30	Escorciaga
31	Els reconeixes?
31	Telèfons d'interès
31	Fe d'errates
32	Arxiu fotogràfic

Millor publicació periòdica d'àmbit local

Millor butlletí municipal de l'any

Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen solament l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament.

Editorial

Any nou, Camí Ral nou.

El butlletí canvia poc a poc, respectant l'estètica primera, introduint una nova imatge paral·lelament a la dinàmica d'aquests darrers anys a Copons, la millora de serveis necessaris per a la vida moderna però conservant l'encant dels racons i l'entorn de Copons.

Així com l'Escultura Diàspora trenca radicalment amb el concepte que molta gent té d'una escultura: una representació d'una imatge real, una modernitat a vegades difícil d'entendre, però que ja forma part del nostre paisatge.

També assumim el contrast dels carrers tranquils que per la festa dels traginers i negociants porta milers de persones a voltar i admirar el nostre poble transportant-los per un dia al segle XVIII.

Per això, tot canvi és bo si enriqueix perquè és símbol de progrés.

Com sempre, sense la col·laboració desinteressada de la gent que escriu, no seria possible la continuïtat d'aquest butlletí, que no té més pretensions que informar i opinar lliurement.

El molí del Mig

Anna Micaló i Aumedes, Josep M. Vila i Carabasa, Jordi Amigó i Barbeta
Extret del Quadern Científic i Tècnic de Restauració Monumental, 11
Editat per l'àrea de cooperació de la Diputació de Barcelona

Restes del molí del Mig

RAMON SERRA LLACINA

Els antecessors de Josep Carbonell Casas van ser els que van obtenir, el 9 de setembre de 1618, l'autorització de la Intendència General del Principat de Catalunya per desviar les aigües de la riera i emprar totes les que poguessin recollir per omplir la bassa del molí, prèvia satisfacció d'un cens anual al Reial Patrimoni.

Localització: el molí es troba situat a la riba esquerra de la riera Gran, als afores de Copons. S'hi accedeix pel camí de les Basses, passat el molí i bassa del Madora, i a uns 200 metres del nucli urbà en direcció nord, a peu de camí i a la banda dreta.

Tipus de molí: fariner

Circuit hidràulic: el molí prenia l'aigua just per sota del desguàs del molí del Comú. Mitjançant una mina que discorre en part per sota del camí de les Basses, l'aigua era conduïda a la bassa situada a la part posterior del molí. De la bassa només queda lliure de vegetació una petita part – la que toca l'edifici; la resta ha estat colonitzada de joncs i vegetació d'aiguamoll. No és possible, per tant, l'observació de parets de tanca de la bassa. Per les explicacions de Pere Tomàs Basora sabem que aquesta bassa era la més gran dels tres molins que es troben a tocar del nucli urbà: amb l'aigua que embassava es podia gairebé omplir dues vegades la bassa del Madora i calien dues basses del molí de Dalt per omplir la bassa del molí del Mig.

L'aigua passa, a través d'un desguàs de la bassa situat a la paret del sud-oest, als recs dels horts que hi ha per sota del molí del Mig. A l'extrem de la bassa, a tocar de l'edifici, es troba l'embocadura del cup que proporcionava a l'aigua la pressió necessària perquè a través de la canal fes moure el rodet situat al carcabà del molí. Per una mina situada a la sortida del carcabà, l'aigua es conduïa per sota del camí de les Basses fins a la bassa del molí del Madora .

Descripció de l'edifici: edifici de planta rectangular, de 15,5 metres d'amplada per 23,30 metres de fons. Té un cos afegit de planta rectangular a la seva part posterior. Consta de carcabà, planta baixa, pis, golfes i coberta a dues vessants. A la façana principal, orientada al sud-oest, hi ha dues portes: la més meridional dóna accés a la sala de les moles i l'altra, a un espai que s'havia fet servir com a trull d'oli. Al brançal esquerre

de la primera d'aquestes portes hi ha gravades en baix relleu les lletres ROT. La sala de les moles és de planta rectangular de 4,50 metres d'amplada per 7,50 metres de fons. El paviment no és perceptible, ja que es troba cobert per la runa caiguda dels pis superior, golfes i coberta, així com per la vegetació que hi ha crescut. Aquesta sala s'il·lumina a través d'una petita finestra protegida amb reixa de llangardaix, situada al costa dret de la porta principal del molí, i comunica amb el trull d'oli per mitjà d'una altra porta interior. La coberta de la sala de les moles era en la seva major part de bigues i revoltons i en la part que ocupen les moles era coberta per una volta de pedra que avui es l'única que es conserva dempeus. El molí encara conserva les dues moles, situades a tocar de la paret del fons de la sala. Entre les ruïnes es va localitzar part del riscle que les cobria, però ja no queda cap resta de la tremuja, de l'alçador i de l'estellador. És possible que quedin restes de la farinera sota de les ruïnes que avui cobreixen la sala de les moles. Al carcabà del molí no s'hi ha pogut accedir i, per tant, s'ignora com pot ser el seu sòl, les parets i la volta. S'ignora també si es conserven restes del banc, l'alçador, l'arbre, el collferro, el pany, la canal i l'estellador. Segons manifestacions orals, sembla que hi hagué dos rodets: un movia l'arbre del molí i l'altre servia per al trull d'oli, i eren, respectivament, de fusta i ferro.

Al primer pis no s'hi pot accedir per la caiguda de la major part dels forjats de bigues. Hi ha dos balcons situats damunt de cada una de les portes de la planta baixa que ja no conserven les baranes de ferro. Des de la part posterior del primer pis s'accedia a un petit porxo situat damunt del cup, a tocar de la bassa. Aquí van haver-hi les habitacions i la cuina, de la qual es conserven encara les restes de la campana. Tota la resta ha seguit. Al contrari que a la planta baixa, les parets estaven enguixades i pintades de blanc. A les golfes, tampoc s'hi pot accedir. Es conserven encara a la façana principal dues finestretes situades damunt dels balcons del primer pis, amb llinda de fusta. La teulada de l'edifici era a dues vessants, orientades en direcció a la

façana principal i posterior; la vessant que pertany a la façana principal és gairebé el doble de llarga que la vessant que desguassa a la part posterior. Les teules van ser tretes i només romanen al seu lloc algunes bigues amb les seves llates i una petita part de la filera de rajoles que formava el ràfec.

Els paraments exteriors de l'edifici són de pedra vista de petita mida i de forma rectangular, disposada en fileres horitzontals i sense rastres d'arrebossat. Els carreus de pedra es reserven per a les cantonades, els portals i alguna finestra; hi ha també finestres i portals amb llindes de fusta. A l'edifici principal s'hi va adossar, per la part posterior, un cos de planta rectangular que té quatre finestres llindades obertes a nord-est; la coberta és una sola vessant, orientada en direcció nord-est (a l'inrevés que a l'edifici principal), i la teulada és de fibrociment. A la façana lateral del sud-oest hi existí una edificació de planta rectangular, avui enderrocada, de la qual queden algunes restes de mur a nivell de planta baixa, que devia tenir una amplada d'1,5 m i que podria haver estat de planta i pis. Una porta llindada i feta de bons carreus de pedra permetia la connexió d'aquest recinte amb la sala de les moles.

Estat general conservació: l'edifici és a punt d'acabar d'enrunar-se. El fet que en un moment donat es tragués la totalitat de les teules va accelerar força el procés d'enrunament. Els forjats del primer pis i de les golfes de la part esquerra de l'edifici – la destinada a molí- han caigut. La part no destinada a molí conserva una mica millor els forjats.

Nota històrica: els antecessors de Josep Carbonell Casas van ser els que van obtenir, el 9 de setembre de 1618, l'autorització de la Intendència General del Principat de Catalunya per desviar les aigües de la riera i emprar totes les que poguessin recollir per omplir la bassa del molí, prèvia satisfacció d'un cens anual al Reial Patrimoni. Durant el segle XVII, el molí sembla que s'anomenà molí del Carlà. No serà fins a l'any 1778, quant n'era propietari Josep Carbonell i Cases, que en tornem a saber res més. Aleshores el propietari va mantenir un plet amb el molí del Comú, construït per damunt del molí del Mig, per l'ús que es feia de l'aigua. Josep Carbonell denunciava que l'aigua, després de fer-se servir al molí del Comú, no es dirigia "enterament" al seu molí perquè era captada per molts pagesos que l'aprofitaven per regar els horts, sense retornar-la al rec

dels molins. El 29 de setembre d'aquell any de 1778, s'arribà a un acord de 7 punts que feien referència a les condicions que havien de regir la utilització de l'aigua per part dels hortolans i dels dos moliners i en el qual s'establiren sancions de deu sous per a aquells que desviessin l'aigua del rec principal.

Uns dies abans el 5 de setembre de 1778, i en ple procés, Josep Carbonell Cases havia demanat autorització, en règim d'exclusivitat, per construir un trull d'oli hidràulic a l'edifici del molí –els únics molins d'oli que existien a la població eren de sang. El fiscal de Sa Majestat a la Intendència General, per escrit de 7 de gener de 1779, en concedí el permís i concretà les condicions d'aquesta nova adjudicació, que incloïa el pagament de 300 rals d'entrada i d'un cens anual de 20 rals. El 30 de gener de 1779, Gabriel Puig Catà, procurador de Josep Carbonell, dirigí una nova instància a la Intendència en la qual demanava una rebaixa de les anteriors quantitats. El document és interessant perquè especifica que mentre funcionava el molí de farina no podia funcionar el molí d'oli. Finalment, i després d'un altre escrit del 17 de juliol, l'entrada va quedar establerta en 150 rals i el cens anual en 5 rals. A partir d'aquest moment es va fer una reforma a l'edifici, que devia consistir en l'ampliació del cos principal cap al nord-est, on hi ha les restes del trull d'oli.

No serà fins a l'any 1851 que tornarem a tenir notícies de l'edifici, quan n'era propietari Josep Carbonell Oliva i cotitzava 150 rals de billó a l'Estat pel molí fariner. Aquest devia ser un propietari important de la vila ja que per les peces de terra que tenia pagava a l'Estat 15327 rals de billó. A la vila posseïa tres cases –dues al carrer Vilanova- i una petita fàbrica de teixits, per la qual pagava 153 rals; a més, era també propietari de la masia del Nocs. Curiosament, no es parla de cap pagament per raó del molí d'oli. El fet que el molí del Comú estigués en runes l'any 1858 suposava per al molí d'en Carbonell l'eliminació d'un competidor en l'aigua i en la quantitat de gra que podia moldre. El dia 11 de juliol de 1861, morí Josep Carbonell Oliva, pare de Josep Carbonell Sans, que dos anys més tard ja figura com a propietari d'aquell molí en el Quadern d'Amillarament i que va mantenir la resta de propietats que tenia el seu pare l'any 1851. Pel molí fariner pagava 396 rals de billó, després de descomptar 178 rals a la base imposable de 534 rals de billó que marcava la hisenda pública. Amb motiu de la inscripció del molí a nom de

Josep Carbonell Sans al Registre de la Propietat d'Igualada el 26 de setembre de 1866, es va fer una breu referència a l'edifici i les afrontacions de la finca que l'envoltava: "Una Casa que contiene un Molino aceitero y otro de una muela para harina, situado en la Villa de Copons calle de la Roquera señalada de número 8 linda por la derecha a Oriente con Ramon Torra por la izquierda o Poniente con el camino de los Molinos, por la espalda o cierzo con Ramon Lluch y Roque Closa y por frente o Mediodía con la calle se compone de bajos, un piso y desván, midiendo una superficie de ciento veinte palmos, o sea veinte y tres metros tres decimetros de hondo o largo por ochenta palmos o sean quince metros cinco decimetros de ancho, tienen detrás y contiguo a la misma la balsa del Molino y a la derecha de la Casa, un huerto de tres y media, o sean catorce areas con veinte y ocho centiareas". La valoració de la finca era de 17.000 rals.

Josep Carbonell Sans heretà del seu pare, a part de nombroses finques, uns deutes importants. Hi hagué diversos intents de pagar aquests deutes, però la situació no va poder ser remuntada i, així, Josep Carbonell Sans veié com li eren embargades les propietats. El 18 de setembre de 1872 es sol·licità l'ampliació de l'embargament a altres finques, entre elles el molí, que per si sol era garantia d'11.000 rals. En aquest procés, la propietat del molí –com també el molí draper dels Nocs- passà a mans de Josep Riba i Aguilera, que ja n'era el propietari efectiu el 29 de març de 1884.

La primera notícia que tenim d'un arrendatari del molí és del 3 de setembre de 1898, quan Ramon Martí Rodó arrendà el molí per 50 anys a canvi d'un lloguer anual de 300 pessetes durant els primers 10 anys, i de 750 pessetes els restants 40 anys. L'explotació durà poc ja que, el 22 de febrer de 1902, l'arrendament va ser declarat nul per sentència judicial de l'any 1899, a instància de Raimundo Riba i Prat.

El 7 de gener de 1904, una sentència judicial va declarar nul·la, després de vint anys, la compra efectuada per Raimundo Riba i Prat a Josep Riba i Aguilera que havia mort el 6 de setembre de 1885, després de nomenar hereu universal el seu fill Francisco Riba i Ferrer, nou propietari del molí. Aquest, el dia 26 de febrer de 1921 la hipotecà en garantia de 1000 pessetes que li havia prestat el seu veí José Vergés Guarro; la finca tenia llavors un valor de 3.000 pessetes.

Durant aquest període, els arrendataris i moliners eren Pere Tomàs Cortadellas i el seu fill Ramon Tomàs Roca (pare de Pere Tomàs Basora, Peret Carlos), que també tenien l'explotació del molí de guix de Cal Madora i el molí de Dalt. El molí del Mig i el de Dalt molien gra de pinso per als animals, sobretot porcs. Era una explotació de tipus familiar; l'oncle patern d'en Peret Carlos, que es deia Roc, els ajudava a picar les moles quan convenia. Fins als anys trenta va estar en funcionament el molí d'oli; l'aigua feia anar el trull, que aixafava les olives, i en acabat hi havia una premsa de biga que funcionava amb un pes i pels espartins en sortia l'oli.

Durant la Guerra Civil (1936-1939), al molí es va tornar a moldre farina per fer pa. Aleshores, per moldre s'aprofitava tot, fins i tot del blat de moro se'n feia farina. L'any 1939, el valor de la finca on hi havia el molí era de 2750 pessetes i llavors era propietat de Dolors Martí i Rodó, vídua de Francisco Riba i Ferrer i mare de Ramon Riba i Martí (que era difunt) i del professor de música Francesc Riba i Martí.

El molí va funcionar després de la guerra una temporada, en plena època de l'estraperlo. Peret Carlos recorda que "...no sortia el pa com d'allò eh, perquè la farina d'aquí no es podia comparar amb la farina d'una farinera. D'altra banda amb una bassa plena només podien fer uns dos sacs. Joan Bisbal es cuidava de passar a recollir les parts amb els rabassers quan batien a l'era".

Pere Tomàs Cortadellas morí a Copons el dia 7 de novembre de 1942. Establí hereu universal de tots els seus béns el seu primogènit Ramon Tomàs Roca, casat i veí de Copons. Va ser possiblement aquest fet el que va determinar que la família Tomàs deixés de fer funcionar el molí uns anys més tard.

L'any 1947 s'inicià un llarg plet que es perllongà fins a l'any 1966 per part de la vídua de Ramon Riba Ferrer, la Sra. Antònia Maria Riba Baliu, en demanda de la propietat del molí i la resta de la finca. Sembla que la demanda finalitzà amb la venda, per part de Francisco Riba i Martí, de la finca aquests i d'altres vint-i-cinc més a Antònia Maria Riba, la seva cunyada, per la quantitat de 600.000 pessetes. La finca era encara propietat d'aquesta darrera l'any 1988, però tenia una hipoteca a favor de Banca Jover, SA. Amb posterioritat, l'edifici del molí va passar a mans de l'actual propietari, Manuel Sugranyes, veí de Barcelona. ■

Memòries de Josep Bertran: 1a part

A causa del ronc de les bales, que cada cop anava augmentant, la gent caminàvem a quatre grapes. El meu company de llitera i jo no sabíem si caminar drets o agenollats.

El gener de 1999 en el Camí Ral número 7 es publicava un article titulat “La Quinta del Biberó de Copons” realitzat per la Mònica Gudayol i el Josep M. Vilà. En aquest article es reproduïen fragments de les memòries d'en Josep Bertran i Rius sobre la Guerra Civil espanyola. En aquestes memòries, que va guardar la seva neboda Teresa Closa, en Josep Bertran relata amb un realisme impressionant alguns dels episodis que va viure durant la Guerra Civil.

En Josep Bertran i Rius va néixer a Copons el 1920. Va fer de forner al poble durant molts anys, seguint l'ofici del seu pare, en Joan. El forn estava davant de l'actual ajuntament. En Josep, juntament amb altres joves nascuts al 1920 van formar l'anomenada “quinta del biberó” ja que es van incorporar a les files republicanes l'any 1938 per anar a la guerra quan només tenien 17 anys. A Copons pertanyien a aquesta “quinta” en Benjamí Martí i Closa, en Josep Llacuna i Roca i en Josep Bertran. Després de sobreviure a aquesta guerra, l'any 1973 en Josep se'n va anar a fer de forner a Gelida fins al 14 d'abril del 2000, dia en què va morir.

Hem trobat interessant reproduir ara aquestes memòries de forma íntegra en record d'en Josep Bertran i de totes les persones que van viure aquesta cruenta guerra. A continuació es reproduïx una primera part d'aquestes memòries tal com en Josep les va redactar:

Recordant el 22 i 23 de maig de 1938: la batalla de Balaguer més coneguda per l'atac al “merengue”, prop de Camarasa.

Fou el 27 d'abril el primer dia d'estrena de l'uniforme de soldat de la República. Sortírem de Barcelona en tren fins a St. Martí de Sesgueioles. Passàrem pocs dies en aquell poble, però aprofitant el diumenge vam anar a ballar a la Cooperativa de Prats de Rei.

Emprenguérem de nou el viatge en tren fins a Mollerussa. Aquesta fou la primera nit que vam dormir al carrer.

L'endemà vam fer una caminada fins a Juneda; aquí ens van regalar un fusell, cartutxos i bombes de mà. Sempre caminant, canviàvem de lloc i alhora aprofitàvem per fer pràctiques de tir i llançar bombes de mà. Passàrem per diferents pobles com per exemple Boldú, Castellserà i Preixens. Recordo que en aquest últim indret em tocà presenciar l'afusellament d'un home.

Arribàrem a Torre de Fluvià i un petit grup vam ser convidats a un festival que es va celebrar a Cubells. El local resultà petit per a tants convidats. Nosaltres donàrem un cop d'ull a les artistes i tot seguit, com que teníem gana, passàrem per la cuina per veure si quedava quelcom per menjar. Vàrem ser ben atesos: sé que vam menjar un bon plat de lleties acompanyat d'un bistec, pa i vi... Per cert, fou una sorpresa per mi que, després de tants anys, trobés l'home de la cuina aquí, a Gelida.

No vam trigar gaires dies a emprendre la marxa que més tard ens portaria al front. Sota el poble de Cubells, repartiren la cura individual. Quan apuntà el dia, deixàrem les nostres pertinences en un munt: “manta i macutu”. Només portàvem el fusell, cartutxos i bombes. “Endavant!” fou la consigna.

A causa del ronc de les bales, que cada cop anava augmentant, la gent caminàvem de quatre grapes. El meu company de llitera i jo no sabíem si caminar drets o agenollats. El nostre practicant mirà el primer ferit que tocaren, quan el van posar a la llitera, i

digué: “Deixeu-lo, aquest, i aneu per un altre”. Pronosticà home mort (tenia la ferida al ventre) i nosaltres no enteníem el motiu ja que l'home estava viu.

A prop nostre cridava i plorava un noi jove; una bala li havia destrossat el genoll i no podia fer un pas. El perill fou la pluja de bales i pujar-lo per una paret. Estirat en una llitera no podíem. Vam fer grans esforços, però ningú ens oferí la seva ajuda; tothom estava afectat i tenia pànic. Això passava el 22 de maig de 1938. El nostre capità, que era el més jove dels oficials, va morir ferit per una ràfega de metralladora. Era madrileny voluntari i tenia vint-i-tres anys.

L'endemà, dia 23, recollírem ferit un sergent; una bala li travessà les dues cuixes. A la nit, amb la llitera i acompanyats, buscàvem ferits. Recordo que vam trobar-ne un que de tanta set que havia passat no tenia veu; la ferida, la tenia a la cama. L'home havia fet un clot, esgarrapant, que semblava la seva fossa.

Canviàrem de lloc i passàrem uns dies a la carretera que passa per sota del poble de Sentiu. Davant la trinxera, hi teníem unes masies. A la primera casa vam veure que passejava un gat molt maco, però una ràfega d'un fusell ametrallador va fer que acabés a la paella. Al costat de l'altra casa hi havia un cirerer amb un fruit molt temptador. A la nit vam anar a buscar el perill per tal de poder menjar cireres. La segona vegada que vam anar a visitar el cirerer fou l'última per mi: mentre colliem cireres en silenci vam veure que un soldat de Franco, que feia guàrdia rere un arbre de la carretera, encenia un cigarret, i el teníem tan a prop que no vaig poder empassar-me cap més cirera.

El nostre practicant saltà de nit a la carretera i cridà: “Viva Franco”. Ell pensava passar-se a l'enemic però fou detingut per la nostra guàrdia i, segons notícies, fou afusellat.

M'agrada visitar llocs que em recorden la guerra. Un dia, acompanyat per la meva senyora, vaig passar per davant d'aques-

tes cases, em vaig aturar i vaig mirar aquell cirerer i la façana crivellada pels tirs. Un avi seia al costat de la porta, no li vaig dir res.

Vaig caminar una mica més amunt i vaig trobar un noi jove que portava panotxes de blat de moro. Li vaig preguntar si era d'aquella masia (on vam matar aquell gat) i ell digué que no. Vam parlar de la guerra i li vaig dir que en aquell lloc vam fer un gran vall (fossa antitancs). Ell reia i deia: “Jo era un nen i recordo que amb el meu pare i entre tots els veïns la tapàrem”. Ell també sabia que al costat dels arbres foren enterrats uns aviadors.

Passats un dies vam ser fotografiats quatre portalliteres i sortiren publicats els nostres noms i la foto a la revista “La Trinchera” de la 27ena divisió. La revista parlava de “jóvenes valientes”. No sabien que mentre fèiem pràctiques d'embenatge al braç, al peu i al cap d'un company, sense veure sang, em vaig imaginar qui sap què i em vaig tornar groc i marejat.

“Els valents que facin un pas endavant; nosaltres farem el que manin si podem. De por, no cal parlar-ne”. Passats uns dies, ha arribat la notícia que la nostra 27a divisió empenia la marxa cap al riu Ebre. ■

IV Festa dels Traginers i Negociants de Copons

Diàspora

Dr. Anicet Altés Pineda

És el nom de la composició escultòrica situada a l'entrada de la vila de Copons, obra de l'escultor Ernest Altés i Segura, que va ésser inaugurada el dia 28 de setembre de 2004.

Sorpren molt la seva forma i volum, que estimula ràpidament la curiositat de voler examinar els detalls d'aquesta obra, feta íntegrament amb pedra i ferro.

Tractarem d'orientar-nos per tal de comprendre el significat que pot tenir, o bé el que nosaltres vulguem atribuir-li, perquè l'art que no es figuratiu, és a dir, l'art abstracte, no ens deixa mai indiferents, ja que, sempre demana la nostra implicació amb el que estem contemplant, i ens cal fer un esforç imaginatiu perquè, d'entrada, ens molesta no comprendre què ens volen dir, per exemple, aquella escultura o pintura estranyes, que no sabem què volen representar.

Així doncs, si decidim observar-la amb tranquil·litat, veurem que aquesta escultura té una forma bastant plana, d'onze metres de llargada; que pesa 30 tones, i consta de dues parts ben diferenciades: la primera constituïda per uns blocs voluminosos de pedra, de forma més o menys cúbica, treballada i ratllada per unes estries paral·leles i unes superfícies fines i polides. No són, doncs, blocs de pedra com es trobaven a la natura, sinó que han sofert un primer tractament per la mà del home. L'altra part està integrada per dues figures en forma de "u" eixamplada i invertida, construïdes amb ferro tractat per donar-li una forma determinada, tal com veiem en la fotografia adjunta. Però el que ens crida molt l'aten-

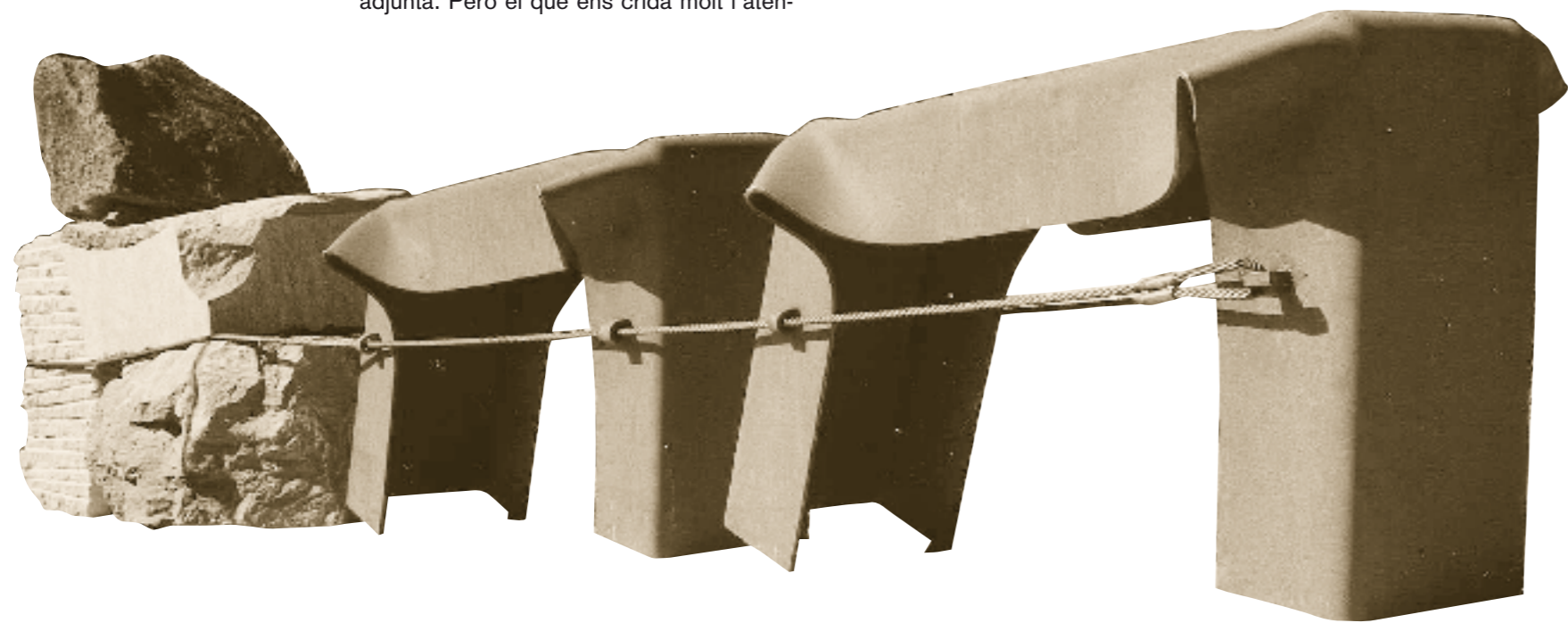
ció és que aquests elements estan enllaçats per un robust cable d'acer enganxat a cada costat de les figures de ferro, que envolta els blocs de pedra, donant la sensació que és per poder desplaçar-los.

Aleshores recordem que el dia de la inauguració era una festa que el poble dedicava a homenatjar els traginers de Copons, i que en aquella època, fa dos-cents anys, no hi havia ferrocarrils ni camions, i el transport es feia amb carros molt grans, i reforçats, tirats per dos o tres cavalls valents.

Relacionant les coses, deduïm que, potser, l'autor de l'escultura ens vol dir que, encara que hagin desaparegut els carros, els cavalls i els traginers, ha restat el comerç. Aquí la mercaderia o càrrega està simbolitzada pels blocs de pedra, i la força que ho movia per les figures de ferro, expressió d'una energia, viva, avui substituïda per la de màquines mogudes per carburants.

Ara, l'únic que resta vigent és el factor humà i la iniciativa, heretada dels traginers que, aleshores, van donar a conèixer, a tota Espanya, els productes que es fabricaven a Catalunya, que va ésser pionera de l'època industrial.

Vic, novembre de 2004

Diàspora. Composició escultòrica, obra de l'escultor Ernest Altés i Segura.

Traginers i negociants de Copons

Ernest Altés, escultor

Xavier Martí Tello

Dintre dels actes de la Festa dels Traginers i Negociants de Copons, el dissabte dia 18 de setembre de 2004 va ser inaugurada l'exposició de l'Ernest Altés pel Sr. Jordi William Carnes, dir. gral. de Desenvolupament Rural del Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca, el diputat socialista de l'Anoia el Sr. Teo Romero i l'alcalde de Copons.

Ernest Altés va exposar la seva obra del 18 de setembre al 3 d'octubre de 2004. Diverses fotografies mostraven les escultures públiques, a la vegada que proposava un recorregut per la seva obra, i també ens mostrava el camí que va a seguir fins a crear l'escultura 'Diàspora'.

Tot parlant amb ...

Assumpta Muset i Pons

Ma Gràcia Carreras Verdaguer

Assumpta Muset i Pons és l'autora del llibre Traginers i negociants de Copons (s. XVIII), publicat per l'Editorial Pòrtic d'Enciclopèdia Catalana, que va ser presentat el dia 18 de setembre a la IV Festa de Traginers i Negociants de Copons. Doctora en història moderna per la Universitat de Barcelona, fa classes d'història econòmica a la Fundació Universitària del Bages a Manresa. Ha investigat temes relacionats amb la manufactura preindustrial (llana i seda), el comerç i el consum i és autora de diversos llibres, articles i treballs relacionats amb aquests temes. Fa anys que manté relació amb Copons i amb l'Ajuntament de Copons. L'any 1997 va publicar el llibre Catalunya i el Mercat Espanyol al segle XVIII: els traginers i els negociants de Calaf i Copons. Col·labora en la Festa dels Traginers i Negociants i també amb el projecte del futur museu dels Traginers i Negociants de Copons.

Què et va empènyer a estudiar els traginers i negociants de Copons?

Bé, jo vaig topar-me per primera vegada amb aquests negociants quan estava fent la meva tesi doctoral. Com a tema d'estudi havia triat investigar les relacions comercials entre Catalunya i la resta d'Espanya al segle XVIII. Va ser aleshores quan vaig començar a consultar documents comercials d'aquesta època, quan em van sortir aquests homes i vaig veure ben clar que havien estat molt importants. Després vaig guanyar el premi Dr. Joan Mercader de Recerca i ja m'hi vaig dedicar de ple. També he de dir que hi va haver una persona que em va animar molt a fer-ho, que va ser el professor Ernest Lluch. Ell era un apassionat dels negociants de Copons.

Quina diferència hi ha entre traginers i negociants?

Els traginers es dedicaven, tal com el seu nom indica, a tragar o portar productes d'un lloc a un altre. Feien, bàsicament, de transportistes i sovint ho feien per compte d'altres persones com comerciants, etc. Els negociants eren més importants. Ells

Assumpta Muset, autora del llibre Traginers i negociants de Copons, signant exemplars en l'acte de presentació.

compraven i venien. És a dir, feien negoci. Obrien mercats per als productes catalans, en aquest cas cap a l'interior de la Monarquia. La seva activitat generava beneficis, que podien reinvertir per ampliar les seves companyies, obrir nous camps d'actuació com la banca, etc.

Hi havia hagut molta indústria a Copons?

Al segle XVIII, no. A Copons hi havia, això sí, alguns artesans i el seu nombre va anar creixent al llarg d'aquesta centúria. Sempre, però, i segons sembla, per a satisfer la demanda de les famílies de negociants i no pas per a vendre a fora. Els coponencs comercialitzaven manufactures de diferents poblacions catalanes: puntes, mocadors i cintes de seda, teixits de cotó, etc.

També introduïen en el mercat català alguns productes per a la indústria local, com la roja. La roja era un tint que s'obtenia de l'arrel d'una planta que es conreava a Castella la Vella, i els coponencs gairebé monopolitzaven la seva extracció cap a Catalunya.

Quan parles del "poble de les amazones", com podien sobreviure les dones aquell temps?

Bé, això depèn de si parlem de l'inici d'aquesta diàspora, quan els resultats de la seva activitat eren incerts, o de si parlem de l'època en què aquests negocis ja eren pròspers. En un primer moment, devia ser molt important la solidaritat de parents i amics, ja que la majoria de dones estaven soles. Calia, això sí, conrear els camps. És possible que aleshores algun membre masculí de la família restés a Copons i que s'ajudessin els uns als altres.

Més tard, quan els negocis ja eren pròspers, aleshores crec que jo no hi devia haver problemes a nivell econòmic. Al contrari, aquestes famílies gaudien d'un elevat nivell de vida.

Es coneix que haguessin viatjat més enllà de les fronteres espanyoles?

No. No hi ha dades documentals que ho confirmin. Tot i així, és molt possible que alguns, sobretot els que s'havien instal·lat a Extremadura o a Galícia, anessin amb freqüència a Portugal a fer negocis.

Voldria comentar que el llibre m'ha agradat molt i agrair-li la seva amable col·laboració per contestar les meves preguntes. ■

IV Festa dels Traginers i Negociants de Copons

Jordi Bertran Muntaner
Alcalde

Francesc Valls i Junyent, professor d'història i economia de la UB, Assumpta Muset autora del llibre Traginers i negociants de Copons i Xavier Martí, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Copons.

NÚRIA PONIS TORRENTS

Dissabte a la tarda es va començar explicant contes per a la mainada i, posteriorment, el professor d'història econòmica de la Universitat de Barcelona, Francesc Valls, va ser l'encarregat de presentar el llibre Traginers i Negociants de Copons, d'Assumpta Muset i Pons.

Els dies 18 i 19 de setembre, es va dur a terme la IV Festa dels Traginers i Negociants de Copons. Després d'un any de descans, s'hi volien introduir novetats, apropar la festa a la realitat històrica de Copons i dotar-la d'un contingut cultural molt més alt. Els objectius que ens havíem marcat els vàrem complir, tant els actes de dissabte com els de diumenge van tenir gran afluència de públic.

Dissabte a la tarda es va començar explicant contes per a la mainada. Posteriorment el professor d'història econòmica de la Universitat de Barcelona, Francesc Valls, va ser l'encarregat de presentar el llibre Traginers i Negociants de Copons, d'Assumpta Muset i Pons. L'acte va ser molt emotiu ja que tots dos han estat alumnes i companys del doctor Ernest Lluch, que va ser el que els va donar a conèixer el fenomen dels traginers i negociants de Copons. Valls va assegurar que "Copons no és un poble qualsevol, ja que té una història irrepètible i un tarannà diferent a la resta de viles". Durant els parlaments l'Assumpta Muset va afirmar que era necessària la publicació d'aquest llibre per tal de donar a conèixer d'una forma fàcil i planera els traginers i negociants de Copons.

Posteriorment es va inaugurar l'escultura "Diàspora", amb la presència del director general de Desenvolupament Rural, Jordi William Carnes, i del propi autor de l'obra, Ernest Altés, així com de d'altres autoritats comarcals.

Tant el llibre com la pròpia escultura són elements de record als coponencs que varen viure la transformació més important de la nostra vila. Copons deixà de ser un petit poble agrícola per iniciar una nova activitat econòmica que va portar molts beneficis a la població. La cultura i la recuperació del nostre passat és l'eina que serà el futur de la nostra activitat econòmica. Símbols com el llibre, l'escultura i d'altres que vindran en propers anys ens ajudaran en aquest repte de futur que té Copons.

Després d'aquestes inauguracions en Jaume Barri va actuar per a tota la mainada. Més tard, a la sala de plens de l'Ajuntament, l'Ernest Altés ens va donar a conèixer altres de les seves obres i el procés que va seguir per tal de realitzar Diàspora i, tot seguit, l'Assumpta Muset va signar molts llibres a la planta baixa de l'Ajuntament.

L'endemà, com cada any a primera hora, es varen posar en marxa els focs per als esmorzars, el muntatge de les parades i els oficis. L'afluència de gent va ser molt important, com cada any. Es van servir gairebé 1.000 esmorzars.

Entre les novetats, la més destacada són les tres actuacions que va realitzar el grup de teatre La Barraca, representant Coponencs del segle XVIII. Per al proper any hi haurà més novetats, totes elles en la línia d'acostar-nos molt més a la realitat històrica dels traginers i negociants de Copons. ■

La cultura

Ma Gràcia Carreras Verdaguer

La cultura és l'eix d'unió entre el coneixement històric, científic, literari, artístic que es posseeix com a fruit d'estudi o d'altres experiències i del conjunt de tradicions i de forma de vida d'un poble

Aquest any la Festa de Traginers i Negociants de Copons s'ha destacat pels actes culturals del dissabte 18 de setembre amb la presentació del llibre d'Assumpta Muset, la inauguració de l'escultura Diàspora d'Ernest Altés i l'exposició de la seva obra i trajectòria artística i el procés que va dur a terme amb Diàspora.

El llibre de la historiadora Assumpta Muset va ser presentat pel regidor de Cultura i el Sr. Francesc Valls i Junyent, professor d'història econòmica de la Universitat de Barcelona. És un recull històric del traginers negociants de Copons, un llibre fonamentat en l'estudi acurat de la història dels negociants de Copons, de fàcil lectura, i d'un contingut molt interessant per als coponencs i els que volen saber més del nostre passat. La coberta realitzada pel pintor Josep Guinovart, representant Copons l'espiral del segle XXI. El disseny és de Xavier Martí i de Ricard Espelt. Editat per l'editorial Pòrtic de l'Enciclopèdia Catalana.

L'Escultura d'Ernest Altés és anomenada Diàspora que segons el diccionari significa dispersió d'un grup ètnic, religiós o cultural fora del seu lloc d'origen. Diàspora és l'homenatge als traginers i negociants de Copons que viatjaren fora del nostre municipi.

Escultura de pedra i ferro, d'uns materials poc tractats. La pedra, grans pedres escollides de la pedrera que amuntegades simbolitzen un carro. El ferro, metall mal-leable, dúctil, molt tenaç que l'escultor li ha donat l'esforç dels cavalls.

Una escultura pesant, amb moviment, i que forma part, des d'ara, del nostre entorn, del nostre paisatge. Les grans dimensions fan aturar la mirada dels visitants, a vegades atònits per la incomprensió de l'escultura. Cal mirar-la, tocar-la i gaudir-la. Ens ha d'agradar, no cal buscar cap significat més, un carro, uns cavalls... ■

XAVIER PICO

La Festa

Jaume Closa Serra

Voldria explicar-vos la meua experiència com a figurant actiu de la Festa dels Traginers d'enguany.

Tot va començar en la reunió preparatòria celebrada en la piscina a mitjans d'agost. Allà es va demanar la col·laboració de tothom (més o menys com cada edició), però amb la novetat d'incorporar unes breus escenes històriques sobre la vida quotidiana dels coponencs que habitaven Copons al segle XVIII. Aquesta activitat teatral em va semblar la idònia per incorporar-me al brogit de la Festa.

A partir d'aquí, i amb la complaença de la directora del grup (els faltaven efectius...), vàrem començar a perfilar el personatge més adient a cadascú. Estic molt content d'haver pogut interpretar un comerciant molt actiu de l'època. Precisament fent un incís sobre el personatge, m'ha fet rumiar, i molt, el perquè del, diguem-ne "desinflament" d'iniciatives posteriors a aquell segle, ja que Copons, d'ençà fins fa ben poc, ha estat un caminar enrere constant... Bé, tornem al fil de la història, vaig recordar els meus anys juvenils fent teatre al Centre Parroquial. Aprendre's el guió, trobar-se al vespre amb els companys a La Barraca per assajar, després fer-ho en els llocs on realment es faria la representació, buscar el vestuari idoni a cada personatge... Vaja, tota una experiència!

Arriba, per fi, el dia assenyalat, la Festa dels Traginers. El fet de vestir-me amb la indumentària adequada al personatge em fa recular dos-cents anys en la meua vida. Trobar-me amb la resta de companys i amb tots els figurants-comerciants m'acaba de situar al segle XVIII.

El dia s'aixeca esplèndid. Quan els figurants anem a esmorzar (teòricament abans que arribi el públic), ens trobem un bon grapat de gent matiner que ja esmorza... Això ja ens fa preveure un èxit rotund de visitants. Arriba el moment de la primera representació. Són les onze del matí, en punt. Estem

El fet de vestir-me amb la indumentària adequada al personatge em fa recular dos-cents anys en la meua vida. Trobar-me amb la resta de companys i amb tots els figurants-comerciants m'acaba de situar al segle XVIII.

davant de cal Reiet, un escenari idoni per submergir-me en el personatge i l'obra. Estic assegut junt amb el Jordi, el Toni i l'Oriol. La directora, la Dolors, ens ha recordat en tot moment que actuéssim sense ulleres.... Als pocs segons de començar, penso, Jaume, i les ulleres? Miro el Jordi de reüll i també les porta; miro al davant i l'Oriol, també. Amb tots aquests pensaments em toquen per sota la taula i els tres companys em miren astorats: amb tot això de les ulleres m'he oblidat de parlar! Crec que són petits ensurts que qualsevol "actor" es pot trobar... A pesar d'això, totes les representacions que vàrem efectuar al llarg del matí van tenir un gran seguiment.

Crec sincerament que els tres quadres que es varen representar donaren una idea de com vivien els nostres avantpassats: les seves alegries, els seus neguits, el seu pensar... i, sobretot, la seva empenya. perquè, si no, atureu-vos a pensar per un moment que parlar d'una forma tant, diríem "normal", que "ens podríem establir

XAVIER PICO

XAVIER PICO

Iniciativa Jazz Copons

4t Concurs de Música Jazz de Catalunya

Xavier Martí Tello

La quarta edició del Concurs d'Iniciativa Jazz Copons 2004 va tenir lloc el dia 17 de juliol a les 10 de la nit a la plaça Ramon Godó, on van actuar els finalistes Free Play, Novoa Quartet i Happy House, davant d'una plaça plena d'amants de la música de jazz, presentada per la periodista Marisa Martínez.

Al final de les actuacions el jurat compost pel Sr. Eduard de Negri, vicepresident de l'Associació de Músics de Jazz i Música Moderna de Catalunya; Sr. Ignasi Utset, membre Club Jazz Terrassa i coordinador de la Big Band Jazz Terrassa; Sr. Joan Fitó, crític musical de premsa escrita en el diari Regió 7 i l'Enllaç i en programes de ràdio; Sr. Jaume Margarit, director de la Banda i Big Band de l'Escola de Música de Capellades; Sr. Pol Sánchez, director de l'escola de música AKORD'S, i el Sr. Josep Ma Adell, director del programa Jam4 de Ràdio 4 de Barcelona, després d'escoltar els tres finalistes, van decidir donar per guanyadors:

Happy House, amb Dani Domínguez (bateria), Jaume Llombart (guitarra), Albert Cirera (saxo tenor), David González (contrabaix).

1r premi, lliurat pel Sr. Pol Sánchez i el Sr. Lluís Vallvé, consistent en l'enregistrament d'un CD als estudis **Akord's** d'Igualada, l'edició i difusió de 500 còpies per **Fresh Sound "New Talent"** i actuació a l'agost de 2005 a "Jazz a la Palla" de la Guardia Pilosa (comarca de la l'Añoia).

Free Play, amb Gabriel Mirabet (saxo alt i tenor), Eloi López i Oltra (bateria), Josep Perez (baix elèctric) i José Antonio Hernández Sánchez (guitarra elèctrica).

2n premi, lliurat pel Sr. Ignasi Utset, consistent en una actuació a la Cava Jazz Terrassa.

Novoa Quartet amb Eva Novoa (piano), Dani Comas (guitarra), Paco Weht (contrabaix) i Ramon Prats (bateria).

3r premi, lliurat pel president del Consell Comarcal de l'Añoia, el Sr. Joan Vic, i l'Alcalde de Copons, el Sr. Jordi Bertran, consistent en una actuació a l'Ateneu Igualadí a Igualada.

La nit va acabar amb una gran fi de festa amb la **Drop- Big Band**, una banda formada per divuit músics, dirigida per Joan Monné.

Quinze dies després, els components de **Happy House**, Jordi Cirera i David González, van ser entrevistats per Josep Maria Adell al programa de ràdio 4 Jam4, on el presentador va elogiar el concurs com a únic a Catalunya per la seva trajectòria, continuïtat i repercussió en el món del jazz i d'on han sortit diferents grups que es mouen dins d'aquest món. ■

Josep M. Adell Director de JAM 4 de Ràdio 4

Enguany m'ha tocat participar per primera vegada, com a membre del jurat, en la difícil deliberació per triar els guanyadors de la quarta edició del concurs Iniciativa Jazz Copons. Difícil perquè, com no em canso de repetir des de fa uns quants anys en el meu programa de ràdio, el nivell de preparació dels músics de jazz a Catalunya és molt alt, tant com per fer complicada la tria en la competició que proposa cada any l'Ajuntament de Copons. Com establir, doncs, els criteris que atorguin unes prioritats...? A vegades és més una percepció inexplicable que la resolució d'una fórmula matemàtica: l'originalitat de la proposta, la textura del repertori o el treball de grup poden ser alguns dels paràmetres que determinin unes dècimes que fan decantar la balança. Per l'experiència viscuda en aquesta mena de compromisos, puc assegurar que moltes vegades es passa pitjor jutjant que essent jutjat. En qualsevol cas el més important és que existeixin aquests tipus de certàmens i que —ara que ens han sorprès a Barcelona amb el tancament de dues sales de concerts—, els nous músics de jazz tinguin al seu abast un aparador on presentar-se i competir pel seu treball. Encoratgem l'Ajuntament de Copons a mantenir la seva "iniciativa" i emplacem d'altres estaments públics a col·laborar en l'enfortiment de la nostra cultura musical amb propostes similars. Els més de 400 bons músics de jazz que viuen i treballen a Catalunya garanteixen l'èxit i el nivell de la competició. ■

El concurs de Copons: una bona iniciativa amb jazz

Ignasi Utset i Badiella
Expresident d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa · Membre de Jazz Terrassa

Sincerament haig de reconèixer que, ja fa avui uns anys, la primera vegada que hem varen parlar de Copons i de jazz vaig quedar gratament sorprès. Era un bon presagi. M'explicaré. Cal reconèixer que en aquests darrers anys les actuacions de jazz, en el nostre país, han sofert un notable reconeixement, ja que partim gairebé de res. Així al costat de festivals com el de Barcelona, Terrassa i Lleida, n'apareixen d'altres: Tarragona, Reus, Girona, Granollers, etc.

Paral·lelament sorgeixen les escoles especialitzades, algun conservatori ho inclou com a especialitat i apareixen, també, locals i esdeveniments culturals on hom pot gaudir d'aquesta música. I alguns d'ells, fins i tot, especialitzats.

No podem dir, però, de tot plegat que podem ja "fer bullir l'olla", car lluny ens trobem de la realitat que presenten altres contrades, sense cercar molt el cas dels veïns nostres francesos.

J Ja

També cal afegir que la majoria de tots aquests esdeveniments

han tingut lloc gràcies a un munt de treball i dedicació, tenaç i persistent, en moltes ocasions voluntari o gairebé, per tal de donar a conèixer i fer arribar aquesta exquisida música arreu. Esforç que sovint és poc reconegut.

Certament el jazz no és una música de "masses", però gairebé sempre és acceptada i aplaudida, i arriba a ser capaç, en ocasions, d'omplir el Palau de la Música, el Liceu i d'altres grans escenaris. Fins i tot el més escèptic li reconeix aquest "glamour" cultural que l'envolta. Així és com hom troba en alguns esdeveniments culturals la "petita" actuació de jazz.

Però si tot plegat es començà a endegar, malgrat moltes mancances, persistia un fet prou rellevant i que calia tenir en compte: què fem amb les noves generacions? On han d'anar els nous músics en un mercat tan minso i poc contemplat?

Indiscutiblement han existit altres intents, però Copons amb el seu concurs ha volgut posar el seu gra de sorra en aquesta manca que adolia el jazz en el nostre país.

Ara, aquest darrer juliol, i en la seva ja quarta edició, Iniciativa Jazz Copons és un concurs per a joves intèrprets de jazz plenament consolidat i eficaç. De segur no mancat de problemàtiques per la seva organització, però és un instrument molt exclusiu i prou vàlid.

Cal reconèixer un augment progressiu en qualitat interpretativa. En aquest darrer any tant els seus guanyadors, Happy House, com els segons, Free Play i els tercers, Novoa Quartet, varen resoldre uns temes musicals amb un nivell musical tremendament interessant. I m'atreveixo a dir que alguns intèrprets res han d'envejar a d'altres que ja podem contemplar per ací en escenaris diguem "professionals".

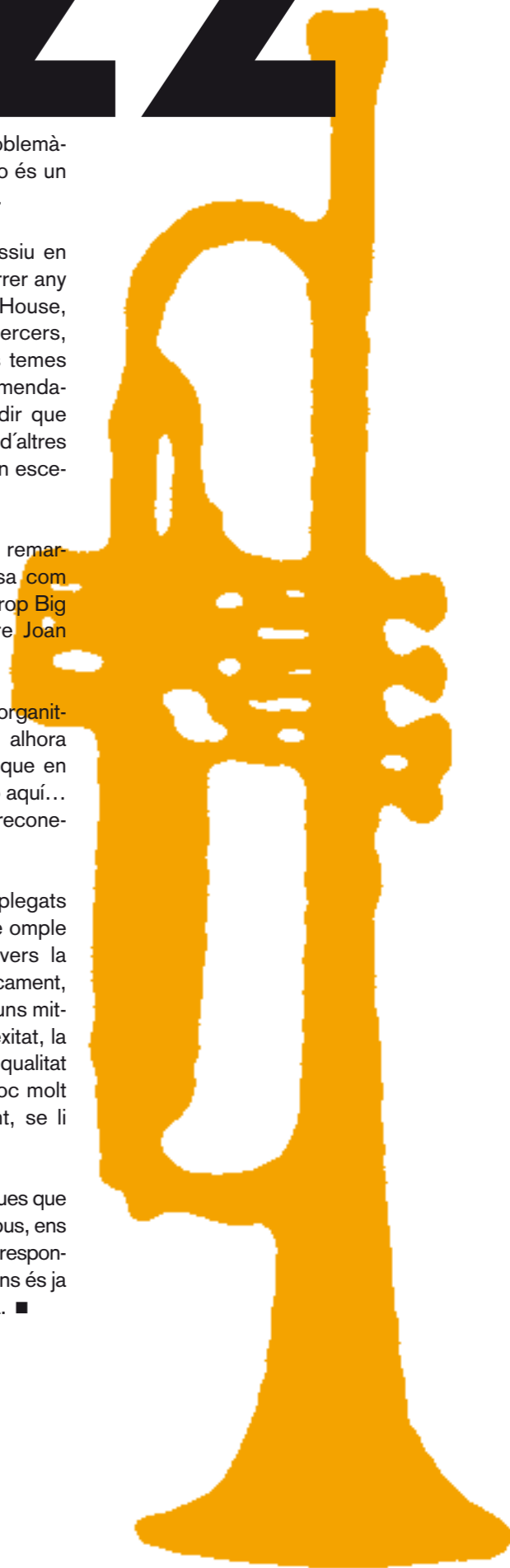
De la jornada de juliol m'agradaria remarcar, també, una altra grata sorpresa com és l'actuació de "fi de festa" de la Drop Big Band, dirigida pel pianista i mestre Joan Monné.

Sé prou les dificultats que hi ha per organitzar, crear i fer una big band de jazz i alhora assolir un nivell acceptable, un fet que en altres contrades és indiscutible, però aquí... és aquí, és a dir, feina feixuga i poc reconeguda.

Cal, doncs, felicitar-nos tots plegats d'aquesta Iniciativa de Copons, que omple aquest forat que tenia el país envers la música de jazz, prou valorada intrínscament, però encara poc reconeguda en alguns mitjans, que mereix per la seva complexitat, la seva exigència interpretativa, la seva qualitat i varietat i el seu valor cultural un lloc molt més alt del que aquí, i de moment, se li atorga.

Malgrat les dificultats i les problemàtiques que comporta una organització d'aquest tipus, ens cal només encoratjar i felicitar els seus responsables perquè Iniciativa Jazz de Copons és ja un fet i alhora una molt bona iniciativa. ■

JJ

Fi de festa amb la banda Drop- Big Band.

Happy House, grup guanyador del primer premi.

El director general d'arquitectura i paisatge a Copons

Pep Colom Talló

Es produí el passat dimecres dia 28 de juliol la visita a Copons del Sr. Joan Ganyet, director general d'Arquitectura i Paisatge. El Sr. Ganyet va ser rebut per l'alcalde i els regidors de Cultura i d'Urbanisme a l'Ajuntament, on mostrà molt d'interès pel projecte de la sala polivalent de Xerardo Estevez i per l'escultura de l'Ernest Altés, així com pel plantejament general que volem donar a la zona de la carretera per convertir-la en part integrada del poble.

Així, aprofitarem l'ocasió per explicar-li el projecte global de Copons amb el qual de seguida connectà i ens animà a seguir desenvolupant, fins i tot oferint-nos l'elaboració d'un projecte pilot en col·laboració amb els tècnics del seu departament amb els quals començarem a treballar en breu.

Després de signar en el llibre d'honor i rebre el llibre dels traginers com a obsequi, la visita es completà amb un llarg tomb pel

poble visitant els punts més significatius, com l'emplaçament de l'escultura i la futura sala polivalent, la font de la vila i sobretot la plaça Ramon Godó, on després de comprovar l'estat actual de les voltes, s'acordà la realització per part de la direcció general d'un estudi per a la seva consolidació.

Reproduïm la signatura del Sr. Ganyet en el llibre d'honor. ■

Avui, final de juliol, visita a Copons. Sorpresa per la densitat històrica, pels valors ambientals, i satisfacció per l'alt nivell de reflexió sobre el futur - un futur harmonitzat - de l'alcalde i l'equip municipal. Un indret que serà sens dubte singular, el triangle format per l'església, el museu dels traginers i la nova sala polivalent dissenyada per Xerardo Estevez, arquitecte i polític sensible entre els sensibles.

Aunt tot l'afecte

Xavier Martí Tello

*JOAN GANYET Dir. Gen. d'Arquitectura i Paisatge
28-7-04*

Música simfònica a Copons

Núria Mas Riera

El passat 2 d'agost a les 10 del vespre, Copons va transformar la plaça Ramon Godó en un auditori, on unes 200 persones van poder gaudir d'un inoblidable concert a càrrec de l'orquestra simfònica segle XXI.

Brahms va ser el compositor que ens va acompanyar durant les més de dues hores que va durar el concert, sota la batuta de Jordi Mora.

Un seguit d'acords van donar inici al Concert per piano i orquestra núm. 1 en re menor, op.15, conformant un coixí harmònic perfecte sobre el qual el pianista Lluís Rodríguez-Salvà, una jove promesa gironina, ens va sorprendre amb la seva subtil però a la vegada apassionada interpretació d'una obra plena de matisos, que van fer les delícies de tot el públic. Tants van ser els aplaudiments al final de la primera part, que vam ser obsequiats amb una curta però intensa peça de Piazzola per piano sol.

La segona part la conformava la Simfonia núm. 1 en do menor, op.68. Durant la seva interpretació, vam poder adonar-nos de la clau de l'èxit en les obres de Brahms: una barreja entre la sonoritat i el llenguatge propis del romanticisme, al costat de la utilització d'esquemes més clàssics. Aquesta Simfonia, interpretada pels 80 músics que conformaven l'orquestra, va omplir el poble d'una gran diversitat de timbres i molts instruments van poder gaudir del seu moment particular al costat dels tuttis explosius que ens oferia l'orquestra sencera. Una orquestra que en acabar la Simfonia va rebre llargs i forts aplaudiments i que ens va oferir a tots els presents una última interpretació. Aquest cop va ser la dansa hongaresa núm. 1 en do menor, de Brahms, una peça plena de màgia i densitat que va donar el punt i final al concert.

Finalment, el públic va poder constatar que, tal com deia en el programa de mà, Brahms té ben merescut el fet de ser considerat la tercera "B" alemanya al costat de Bach i Beethoven.

Toni guix

Pintures a l'oli i dibuixos a ploma

Xavier Martí Tello

Toni Guix va exposar del 13 al 27 d'agost de 2004 una col·lecció de pintures a l'oli i dibuixos a ploma, entre ells carrerons i racons de Copons.

Des de l'any 1996 fins ara ha exposat la seva obra de forma individual o col·lectiva per diversos indrets de la comarca de l'Anoia i de Catalunya.

Ha rebut premis en nombrosos certàmens de pintura, concursos de cartells, biennals i salons d'arts plàstiques, al nostre país i a fora de les nostres fronteres. Ha editat originals de dibuixos a la ploma de diverses temàtiques.

Festa Major d'Estiu 2004

Festa Major d'estiu 2004

Carles Mas Riera

Any rere any la festa major del nostre poble comença amb un campionat de futbol sala, un torneig molt participatiu i que serveix perquè molta gent del poble faci l'únic esport que practica durant l'any.

Enguany, paral·lelament, també es disputà un campionat de bàsquet 3x3 on tots, jugadors i públic, ens ho vàrem passar d'allò més bé. Als vespres, com no, es disputava el torneig de tennis taula i el campionat de truc a les instal·lacions de La Barraca.

El divendres dia 13 començaven els actes en si de la festa major. A les 12 del migdia es podia sentir des de tot el poble el repic de campanes. Ja a la tarda tothom qui ho va desitjar va participar en una gimcana popular per tots els carrers de Copons. A les 8 del vespre s'inaugurava a la sala de plens de l'ajuntament l'obra de pintures i dibuixos de Toni Guix. Per rematar el primer dia d'actes, tots vàrem poder gaudir d'un fantàstic ball de nit a càrrec de l'orquestra Mitjanit.

El dissabte dia 14 a les 6 de la tarda tota la gent del poble s'agrupava al poliesportiu per donar sortida com ja és habitual a la cercavila, on ens acompanyaven com cada any les gralles del grup la Gallarda. En finalitzar els més petits van poder gaudir d'un espectacle infantil a càrrec del grup d'animació Can Cantem.

Més tard va ser l'hora del jovent, que va xalar amb el concert del grup Liga Quintana i més tard amb una disco mòbil que va durar fins a altes hores.

Ja diumenge i després de l'ofici religiós tothom va gaudir d'un vermut tot escoltant el concert ofert per l'orquestra Habana. Després de dinar i d'haver fet la migdiada, la mateixa orquestra ens va oferir un ball de tarda / nit.

Hem arribat a l'últim dia de festa major, en el qual, també teniem vermut després de la missa celebrada en honor a Sant Roc. En el vermut es van poder ballar sardanes amenitzades per la Cobla Ciutat de Manresa.

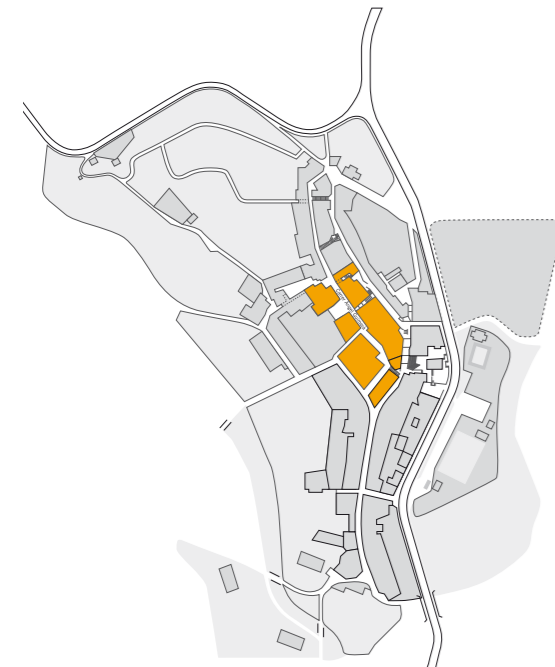
A mitja tarda un bon grup de gent ja voltava pel poble preparant el sopar popular que es va celebrar a la plaça, com sempre. Vam jugar al bingo i vàrem poder cantar havanes amb el grup l'Espingari.

Ja hem passat una nova festa major i només em queda donar les gràcies a tota la gent que ha col·laborat en el muntatge d'aquesta festa. Fins l'any que ve.

Renoms de Copons:

El carrer d'Àngel Guimerà

Natàlia Muñoz Domínguez

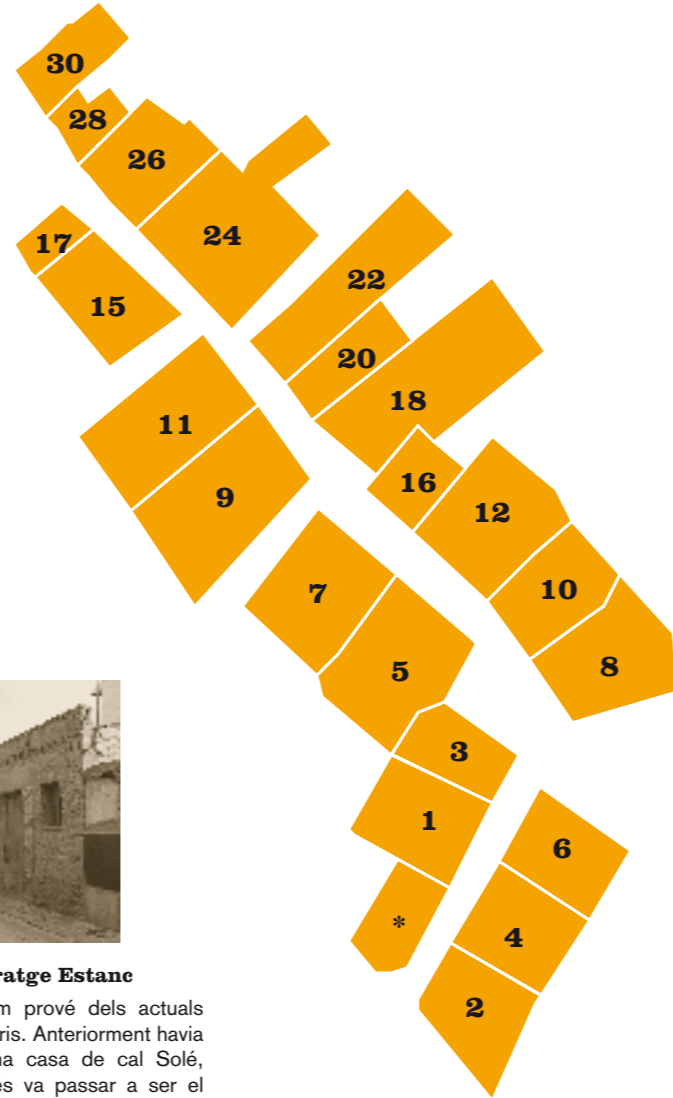
3. Cal Joan Lluïsa

El nom prové del forn que hi havia hagut en aquesta casa. El portava en Joan, fill de la Lluïsa de cal Quildo i del Ramon, antic forner del poble, que s'estava al mateix cal Forner (forn actual del poble). Ara pot ser coneguda com a cal Fustagueres, cognom dels actuals propietaris.

9. Cal Jover

Aquesta casa la va aixecar la família Jover (lligada als tragirers del poble i a la creació de la banca Jover). Antigament hi havia una casa de dos pisos i la van ensorrar per a crear el resultat que avui coneixem.

5. Cal Xera

Cal Xera era el renom d'una casa del barri de la Roquera, que amb el trasllat de la família que hi vivia, al nucli de Copons, es va endur amb ella el renom de la casa. Es diu que cal Xera, com a nom, s'origina a partir dels propietaris a la Roquera, des d'on convidaven els veïns a pujar a fer una 'xera' -que venia a dir una foguera. També pot ser coneguda com a cal Bertran, cognom de l'actual família propietària. Aquesta casa anteriorment havia estat coneguda com cal Figueres, cognom dels avantpassats de la família.

11. L'Estanc

Antigament havia estat coneguda com a ca la Margarida, nom de la germana de l'hereu de la família Clotet Solà, on ja existia la botiga - estanc. Aquest darrer, la va llogar a la família de cal Tabola, actuals propietaris, per així poder anar a Barcelona a posar un forn. Amb el temps, els llogaters se la van quedar en propietat. Antigament hi havia dues botigues separades per un envà i unides per una porta interior. En una hi havia els queviures i a l'altra l'estanc.

15. Garatge Estanc

El renom prové dels actuals propietaris. Anteriorment havia estat una casa de cal Solé, i després va passar a ser el garatge adossat a cal Bruno, on els de cal Pastor Nou guardaven la palla per als anyells.

17. Ca la Marieta Salvador

Antic renom de la casa, on la mestressa es deia Marieta i el pare, Salvador. Aquesta va ser comprada per cal Manset per a poder fer un pati interior i tenir més llum per aquest costat. Posteriorment ha estat coneguda com a ca la Rosario que és el nom dels darrers llogaters, tot i que encara que aquesta pertany a la pubilla de cal Manset de la muntanya.

Ermita de Sant Joan

En aquesta plaça hi havia una ermita que una nevada d'hivern va ensorrar. Després d'això va ser comprada pels de cal Huertas, que la van cedir a l'Ajuntament amb la intenció de fer aquesta placeta.

6. Cal Forner

Aquesta casa té el nom de l'ofici de l'amo, però va tenir anteriorment altres noms com ca la Nuri, nom de la dona de l'anterior forner de la casa, o cal Ramon Lluïsa, nom de forner també. Encara més enllà s'hi ubicava una barberia i una fonda, amb el nom de cal Croel.

12. Cal Maure

El nom prové del pare dels actuals propietaris. Però anteriorment havia estat del Sr. Magí Solé de la plaça de la Bomba, el qual se la va vendre, per passar a ser coneguda com a cal Barber de Sevilla, ja que hi havia el barber treballant als baixos. També es coneix l'existència d'un fuster o boter ubicat a la botiga dels baixos, amb el nom de cal Víctor.

20. Cal Pere Torra

En aquesta casa es trobaven urdidors, telers i teixidors. Pere Torres era el nom d'un avantpassat de la família Mercadal, actuals propietaris que també donen nom a la casa. També ha estat coneguda com a cal Ferrer perquè l'home de la mestressa havia estat un dels ferrers del poble.

26. Cal Pastor Nou

Es diu que la família que hi va venir a viure eren pastors, i com al poble ja existia un pastor que era de cal Pams, llavors va ser batejada com a cal Pastor Nou. Antigament, es diu que hi havia hagut una sala de ball i un cafè que tenia sortida pel carreró del Forn.

8. Ajuntament

Anys enrere allí s'hi trobava un centre anomenat l'Amistat, on la gent es trobava per anar a ballar. Després de la República va passar a ser la Falange, un centre recreatiu on al pis de dalt hi havia un cinema. Per aquella època, durant la Festa Major, es feia el ball a la Barraca i a la Falange s'hi trobava el bar. Durant un temps, al primer pis, hi va haver una fàbrica de teixits.

16. Escola

Havia estat de sempre l'Ajuntament del poble i en el pis de dalt hi havia l'escola dels nens com molts han conegut. En els baixos encara es recorda la presó del poble, just on hi ha la finestra de la font que hi ha al costat. A través d'aquesta obertura, abandonada la funció de presó, s'hi abocava el carbó per a les estufes de les escoles (l'escola de les nenes era al carrer Vilanova on es coneixia com a cal Jover Pobre).

22. Cal Peret Manda

El nom prové de l'anterior propietari, Pere Vila. Com que va coincidir amb una època en què es posava de cognom, el nom de la mare (Calamanda), va a passar a ser Peret Manda. Antigament també en deien cal Roc, ja que l'amo provenia d'una casa així anomenada. A la vegada, la mestressa de cal Roc, que provenia d'una família de carnisers de Piera, li va donar el sobrenom de ca la Lluïsa Carnisser.

28. Pisos del Romeu

Aquí hi havia una casa en molt mal estat de cal Ventura. Aquests, com ja hem comentat, vivien llogats a cal Javier, on van estar-se una temporada. Després la família Romeu la va comprar i va ser ensorrada per a construir-hi els pisos que coneixem.

Per a més informació en el número 7 del Camí Ral es va publicar un escrit sobre la història del carrer Àngel Guimerà que pot enllaçar amb la fisonomia de les cases que hi pertanyen.

Cal que insisteixi que per a redactar aquest escrit s'han tingut en compte moltes opinions de veïns del poble, però cap el cas que ens haguem equivocat en alguna afirmació o que aquesta sigui incompleta. Agrairiem que ens féssiu arribar els vostres coneixements per a tenir la màxima fiabilitat possible de la informació i així millorar allò recollit fins ara.

*. Cal Bartomeu

On avui trobem aquests pisos abans hi havia dues cases: cal Mingo, situada al carrer de Pere Palomas, i ca la Tereseta Filomena al carrer d'Àngel Guimerà. Cal Mingo va ser comprada i ensorrada pel Bartomeu, juntament amb casa seva, per a construir l'edifici que avui coneixem. El renom de ca la Tereseta Filomena prové dels avantpassats dels propietaris: Filomena era la besàvia; Tereseta, l'àvia i el Bartomeu era el pare de la família Closa. Altres renoms que també es coneixen són 'els pisos del Bartomeu' o 'la casa de l'ascensor'.

1. Cal Ganxo

És el renom de la casa. Prové d'un antic propietari que provenia de cal Ganxo, masia en la confluència entre la riera i l'antic camí de Copons a Jorba. Aquest és degut al fet que els cotxes, després d'una pluja, es quedaven enganxats en creuar la riera i els de cal Ganxo treien un cavall i una mula, i amb una corda i un ganxo arrossegaven els cotxes. Anteriorment va ser anomenada ca l'Aliguer i més antigament aquesta casa va pertànyer a la família Clotet. Actualment també pot ser coneguda com a cal Malgosa, cognom dels actuals propietaris.

7. La Barraca

Antigament era l'hort de cal Figueres. Entre uns quants coponencs es va tirar endavant un local social, el Centre Instructiu Coponenc. Cada un d'ells va aportar una cosa i els de cal Figueres van aportar aquest terreny. Posteriorment a causa de resultat de la construcció i en comparació amb altres locals socials del poble, va ser batejada com una barraca, "La Barraca".

Plaça Segura

Aquí hi havia un passadís pel qual s'accedia a l'hort de cal Manset i a continuació dues cases recentment ensorrades: ca la Roseta Bruno, on s'accedia pel passadís i ca la Cubelles. Aquestes van ser comprades pels veïns de davant, cal Segura, per cedir-les a l'Ajuntament. es diu que per pagar un deute de contribució. Ca la Cubelles era també coneguda com a cal Rei del Coco ja que venia trossos de coco igual que altres venien paperines de xufles,...

2. Cal Conillo

Antic renom de la casa de procedència desconeguda.

4. Ca la Ciana

Aquesta casa antigament tenia l'entrada en aquest carrer, i en el carrer Vilanova (la seva part de darrera) existia una botiga de comestibles. El nom prové de l'abreviatura de la propietària de la botiga, Verenciana, avantpassat de la família Clotet. Per això també és coneguda actualment com a cal Clotet.

10. Cal Xap

Antigament hi vivia el carter i la seva dona que venia sardines. Aquesta dona, tot tocant la trompeta, passava cridant: 'Sardines a cal Xap'. Actualment se la coneix també per cal Ros, de la família de cal Ros de Sant Pere de Copons, que destacaven per la particularitat de ser rossos de cabell.

18. Cal Javier

Nom d'un avantpassat dels actuals propietaris, que havia estat Secretari del poble. Aquest, en marxar a viure a Piera, la van llogar durant un temps als de cal Ventura, nom pel qual també ha estat coneguda. Molt antigament havia estat anomenada cal Torret Pascual.

24. Cal Segura

Antigament, on hi ha aquesta casa, hi havia hagut tres cases anomenades: cal Oleguer, cal Gruetes i cal Cisteller. Aquestes van ser ensorrades i la família Segura va construir la casa que coneixem avui.

30. Cal Huertas

Renom que ha perdurat tant que no es té gaire certesa de l'origen. Tot i això es comenta una història en què un propietari, avantpassat de cal Javier, es passejava sobre un ruc pels horts, tot garnit i molt posat i els veïns del poble li deien: "Mira-te'l, sembla el general Huertas".

La dansa oriental o dansa del ventre

Rosa Mata Francès

Una mica d'història

La dansa oriental és una de les danses més antigues del món, que combina elements de diferents països de l'Orient Mitjà i del Nord de l'Àfrica, encara que els seus orígens precisos són incerts.

Als països àrabs aquesta dansa es coneix com a "Raks Sharki" que significa literalment "dansa oriental". El nom de dansa del ventre es comença a utilitzar al segle XIX entre els europeus que van viatjar a l'Àfrica i l'Àsia i es van sorprendre pels moviments del ventre, de la cintura i dels malucs de les danses que van veure.

En molts pobles i cultures de l'antiguitat es pensava que la fertilitat humana estava directament relacionada amb la Terra. A les dones se'ls atribuïen poders màgics pel fet de tenir els fills, i es feien danses i rituals en honor a aquests poders màgics i a les deesses de la Terra (cerimònies relacionades amb la fertilitat, la sexualitat i la maternitat). En aquestes danses predominaven els moviments de la pelvis i del ventre i se'n troben referències a les antigues civilitzacions d'Egipte, Mesopotàmia, Grècia i Roma, així com a Síria, Turquia, Xipre i a l'Índia.

Durant el segle IV el Cristianisme i l'Islam van passar a dominar l'Orient Mitjà i, tot i que van adoptar i adaptar a la seva manera algunes festes i ritus pagans, van destruir els ritus de culte a les deesses.

A partir d'aquesta època i fins al segle XIX la majoria de ballarines de dansa oriental o bé anaven amb grups de nòmades que oferien espectacles al carrer o bé eren esclaves.

Les esclaves que vivien als harems dels sultans destacaven per la seva bellesa i a algunes se'ls feia estudiar música, cant i dansa. Aquestes esclaves, quan estaven soles, es distreïen ballant. Ballaven descalces i de forma improvisada, i mentre una ballava les altres l'acompanyaven tocant instruments, cantant, cridant i picant de mans.

Durant el segle XIX a Egipte existien dos tipus de ballarines de dansa oriental: la "ghawazee" (gitanes) que ballaven a l'aire lliure, al carrer o al camp normalment per audiències de classe social baixa; i les "awalim" que eren més respectades i a banda de ballar també cantaven i recitaven poemes. Aquestes solien actuar en festes de cases riques.

Al segle XX es va començar a ballar la dansa del ventre en sales de festes, clubs, restaurants, hotels, etc. La dansa es va adaptar a escenaris grans, es van crear coreografies, es van incloure elements de dansa clàssica i es va començar a ballar amb talons i amb els vestits característics de dues peces (faldilla i sostenidor) brodats amb pedreria, metall, serrells, etc. També durant aquesta època es van produir un munt de pel·lícules, sobretot americanes, ambientades a l'antic Egipte on era habitual que hi haguessin escenes de dansa oriental. Això va popularitzar molt aquesta dansa.

La dansa oriental és part de la cultura dels països àrabs i està present en quasi qualsevol celebració. Aquesta dansa s'ha desenvolupat els últims anys a Egipte, el Liban i Turquia així com també a Alemanya, França, els Brasil i els EUA a causa sobretot de la immigració àrab.

Pràcticament totes les dones àrabs i també alguns homes ballen danses que es poden incloure dins del "Raks Sharki" (dansa oriental) encara que hi ha moltes varietats regionals. Moltes nenes aprenen a ballar en festes i en reunions familiars, però són poques les que amb el temps s'animen a ser professionals perquè la ballarina no està ben vista a la societat tradicional musulmana i estan especialment mal vistes les ballarines de dansa oriental estrangeres.

Els beneficis de la dansa oriental

La dansa oriental s'ha fet força popular els últims anys pels seus beneficis tant a nivell físic com emocional.

En la dansa oriental s'aprenen a moure per separat diferents parts del cos, per ex: malucs, ventre, espatlles i cap; o fins i tot diferenciar el moviment entre els abdominals superiors i els inferiors. Són característics els moviments sinuosos i les rotacions així com també el shimi que és el moviment rítmic i molt ràpid dels malucs i del ventre de manera que sembla que vibrin. Tot això dóna flexibilitat al cos i reforça la musculatura.

La sensualitat i sinuositat d'aquesta dansa també fa que s'endolceixin els nostres moviments habituals i millora la figura i la forma física.

Amb la dansa oriental també es potencia la feminitat i s'alliberen complexos. En la pràctica és important desconnectar i deixar-se

anar tot escoltant la música. Per aconseguir-ho pot ajudar "disfressar-se" una mica, o del tot, amb mocadors de monedes, faldilles, pantalons bombatxos, etc. La millor forma de ballar la dansa oriental és fer-ho de forma improvisada i amb els peus descalços.

Els moviments sinuosos i rítmics d'aquesta dansa ajuden a regular els nostres sistemes digestiu, circulatori i reproductor i també milloren les relacions sexuals per la flexibilitat que s'adquireix i pel joc amorós que pot donar una sessió d'aquesta dansa.

Un taller amb la Devorah

El 25 de setembre d'enguany va venir la Devorah Korek a fer un taller de dansa del ventre a Copons.

La Devorah és una ballarina americana que té una escola de dansa oriental a Barcelona i que ha ballat per tot el món, principalment a Europa i als Estats Units. També ha fet documentals per a televisió sobre la dansa oriental i actualment té una companyia de dansa pròpia que s'anomena Sarabi.

Al taller vam "disfrutar". Primer la Devorah ens va fer una sessió d'estiraments i relaxació en què algunes "flotaven". Vam seguir amb tot un repertori de moviments rítmics de cintura, pelvis, pit, etc. Després hi vam afegir alguns passos i al final la Devorah ens va ensenyar una coreografia senzilla i ens va fer una petita demostració. La majoria vam sortir del taller rebentades, però sentint-nos com autèntiques dives.

Dansa oriental a Copons

Després del taller amb la Devorah va sortir la idea de poder fer dansa del ventre a Copons regularment i ja que la Devorah no pot venir ni ens pot enviar ningú, m'he animat a provar d'ensenyar-vos el que jo pugui aprendre d'ella i de la pràctica d'aquesta dansa. Així ens hem començat a trobar els dimarts de 7 a 8,30h del vespre a la Barraca per ballar una estona, relaxar-nos i passar-nos-ho bé. Pot venir qui vulgui.

Visita de l'Honorable Conseller de Medi Ambient Sr. Milà a l'Alta Anoya

Pep Colom Talló

Es va produir el passat dimarts dia 28 de setembre a la tarda la visita a l'Alta Anoya del conseller de Medi Ambient, Sr. Salvador Milà i Solsona, amb motiu de l'entrega dels certificats de qualitat ambiental a diversos allotjaments rurals de l'Alta Anoya.

Cal destacar la presència dels diputats Sr. Teo Romero i Sra. Teresa Estruch, i del president del Consell Comarcal Sr. Joan Vich així com de diversos alcaldes, que seguiren la visita des del primer moment, fet que formà una important comitiva en els desplaçaments i les visites.

La visita va començar per Copons, on va ser rebut a l'Ajuntament per l'alcalde i regidors. Després de signar en el llibre d'honor i de ser obsequiat amb el llibre dels Traginers i Negociants de Copons i un gravat obra de l'Ernest Altés, el conseller es va avenir a fer un petit tomb fins a la font de la Vila, mentre li explicàvem les diferents iniciatives del poble. Vam visitar de tornada el petit museu d'eines de fusteria de cal Tomàs i l'allotjament rural de cal Manset, un dels guardonats del dia. També va ser un punt important del recorregut la visita a l'escultura Diàspora, en honor als traginers i negociants.

Després es visità l'allotjament rural cal Bartomeu de Prats de Rei (també guardonat), i la base d'un dels futurs molins del parc eòlic de Rubió, amb un posta en marxa prevista per al 2005 i del qual ja fa dies es poden veure molins aixecats.

El recorregut de la comitiva tenia punt final amb un sopar al castell de Rubió on es pogueren tastar els cigrons de l'Alta Anoya. En acabat i després dels parlaments de les autoritats, es féu entrega per part del conseller als propietaris dels allotjaments el certificat obtingut. El conseller va destacar que la majoria de persones que recollien el certificat eren dones, demostració del seu paper en la recuperació del territori. Felicitats a totes i tots.

De les 30 cases amb certificació a Catalunya, 11 són a l'Alta Anoya, i cal Carulla de l'Astor la primera d'obtenir-lo.

Els 10 allotjaments de l'Alta Anoya que el passat dia 28 de setembre rebien el certificat de qualitat ambiental són (entre parèntesi el nom de la persona responsable):

cal Manset (Dolors Farrés), cal Fania (Teresa Torra), cal Masvilella (Margarida Vilella), cal Ros (Mercè Centellas), cal Santo (Teresa Maria Rosich), cal Vila (Teresa Vila), cal Bartomeu (Neus Solanas), el molí d'Enfesta (Maria Morros), la Farraja (Miquel Nadal), i la rectoria de Clariana (Teresa Alcoberro). ■

Trobada de gegants i capgrossos a Copons

Carles Mas Riera

El diumenge dia 3 d'octubre es va realitzar a Copons la 1ª trobada de gegants i capgrossos.

Va ser la coordinadora de gegants i capgrossos de l'Anoya la que es va posar en contacte amb nosaltres per si volíem organitzar aquest acte, i de seguida ens vam engrescar.

El dia va començar amb un bon esmorzar per poder agafar forces per carregar els gegants i capgrossos i tragar-los per tot el poble. Mentre la gent esmorzava, al poliesportiu es podia gaudir de la plantada dels gegants i capgrossos.

Cap allà a mig matí les gralles es van posar en marxa i amb elles totes les colles, que varen circular per tot el poble amb molta alegria. El punt central va ser a la plaça Ramon Godó, on tots els geganters ens van fer gaudir d'uns magnífics balls. Els capgrossos també van ballar sense parar.

Ja finalitzada la cercavila en el seu punt d'inici, es va fer entrega d'uns recordatoris a totes les colles que van participar en l'acte.

Agraïm la seva participació a les colles dels gegants de la Llacuna, els gegants de Vilanova d'Espoia, els gegants de Capellades, els gegants del Raval de Barcelona, els gegants de St. Pere de les Puel·les, els capgrossos de la Pobra de Claramunt, els capgrossos de Capellades i com no amb una menció especial a la colla de Copons que va fer possible que els nostres gegants i capgrossos lluïssin com mai pels nostres carrers.

També agrair la presència del vocal de l'agrupació gegantera de Catalunya, Sr. Josep Estanyol, i també al president de la Coordinadora de gegants i capgrossos de l'Anoya, Sr. Ramon Roca.

Aquest dia es va fer públic que Copons tindria dos nous gegants al poble, dos gegants traginers, la inauguració dels quals serà el disabte abans de la propera Fira de Traginers i Negociants de Copons. Us hi esperem. ■

Projecte d'art productiu

Julio C. Morales

Julio C. Morales, fill d'un fuster d'origen proletari i d'una dona de camp d'origen indígena. Va néixer i va aprendre a fer les primeres passes sota els bancs de la fusteria en el taller que tenia el seu pare, i sota la taula on la seva mare feia el pa. Tant el seu pare com la seva mare li ensenyaven les diferents coses de la vida. El seu pare era d'una mentalitat més industrial; la seva mare estava més arrelada a la naturalesa, al cultiu de plantes i cria d'animals. La situació econòmica d'aquella època no li va permetre tenir bons estudis, per això es va dedicar a treballar des de molt jove, en diferents oficis que la vida mateixa li anava exigint, com enllustrar sabates, vendre diaris, vendre loteria, netejar terrenys, fer d'ajudant de paleta, fuster, pescador, recollir fruita, pintar cases...

El 1978 va entrar en una escola pública de secundària. En aquella època hi havia molts moviments estudiantils en contra de la dictadura de Somoza, i molts dels joves prenen decisions d'entrar en els moviments de lluita armada. Amb tan sols 12 anys es va integrar en aquests moviments, i s'adonà de les diferents causes per què els joves estaven lluitant. Al cap d'un any s'estava donant ja el triomf de la revolució popular Sandinista, en què va participar en diverses organitzacions juvenils, associacions culturals amb la finalitat de promoure l'esport, la salut, l'educació fins que va arribar la caiguda de tots aquests projectes per la postguerra, el bloqueig dels Estats Units i els atacs de la contrarevolució.

Sense donar-se per vençuts, un grup de joves que havien estudiat i participat també en diferents organitzacions i moviments plantegen la necessitat de reprendre i continuar amb els projectes que s'havien aturat, i creen l'Associació de Promotors de la Cultura (APC). Va ser molt difícil poder fer realitat tot aquest somni, ja que la casa on els van ubicar era una casa amb problemes de propietat (confiscada) i aquest fet bloquejava el bon desenvolupament de les activitats dels artistes. Tot i que es va aconseguir capacitar molts joves d'escassos recursos en pintura, dansa, literatura... no es va aconseguir arribar als objectius proposats ja que els expropiataris de la casa constantment l'estaven reclamant i això feia es fessin enrere algunes organitzacions que col·laboraven amb el projecte.

Ara estem treballant pel nostre compte ja que no tenim un local i estem intentant reagrupar els artistes: artesans, escriptors, poetes, cantautors, músics... per poder continuar amb el projecte. Actualment tota aquesta activitat es fa en una casa de lloguer, amb esforç personal, al mateix temps que s'impulsa un projecte de capacitat artística que hem batejat amb el nom de Tallers d'Art Productiu (amb l'ajuda de Tambali d'Igualada) i que està dirigit a joves d'escassos recursos. L'objectiu d'aquestes capacitacions és l'aprofitament de la naturalesa morta i material de residus per transformar-los en obres d'art després. Tot i que ja s'han capacitat alguns joves de comunitats pobres, ens trobem amb el problema que no disposem d'un mercat per vendre els treballs realitzats, tot i que a Rivas s'ha obert una botiga perquè els artistes disposin d'un espai on exposar els seus articles, però això no és suficient per motivar els artesans ja que té poca sortida en el mercat intern per a la baixa situació econòmica de la població. Això provoca que molts joves es desmotivin i es perdin en altres activitats com l'alcohol, la droga, negocis il·lícits i altres.

Ara Julio Morales té 40 anys, es troba a Igualada i sempre amb el pensament de donar suport i ajudar els seus compatriotes artistes. Desitja impulsar i donar a conèixer l'artesanía, la cultura i la gastronomia nicaragüenca mitjançant activitats obertes a tots els ciutadans de Catalunya, com la que es va dur a terme a Copons, la qual va tenir un gran nombre d'assistents. Després d'una demostració de folklore nicaragüenc, hi va haver una degustació de productes fets amb blat de moro, i una exposició i venda d'articles d'artesanía típica del país.

Tots els diners que s'obtenen de la venda d'artesanía s'inverteixen novament en la compra d'eines per als artesans que formen part del projecte. ■

NÚRIA PONS TORRENTS

Activitats realitzades per impulsar i donar a conèixer l'artesanía, la cultura i la gastronomia Nicaragüenca.

Josep Guinovart

Ma. Gràcia Carreras i Verdaguier
Xavier Martí i Tello

Josep Guinovart ens va rebre a l'Espai Guinovart d'Agramunt, on explicà que l'edifici on estem antigament era el mercat cobert del poble i que des de 1993 és la seu de la Fundació Guinovart, on porta les seves obres que sovint va canviant i passen a ser patrimoni de la Fundació. A l'exterior, a la plaça del mercat actual, hi ha representades les arcades del carrers amb unes estructures de ferro.

MA. GRÀCIA CARRERAS VERDAGUER

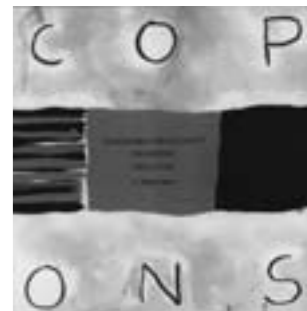
La persona que va ajudar a fer la fundació és la mateixa que va fer la Fundació Miró i la Fundació Tàpies. La Fundació es nodreix del gran patrimoni artístic que ha anat realitzant durant molts anys i de la idea d'agrupar-ho en el lloc on va passar la infantesa durant la postguerra, les vacances d'estiu.

En temps de la Guerra Civil als anys 1937 i 1938, marxa de Barcelona i va a Agramunt d'on és la seva mare, però el bombardeig al poble fa que s'instal·lin amb l'avi, la mare, germans, tiets i cosins en una cabana en plena natura. I és allí on entre el blat, la palla, els rostolls, les eines del camp, té els records d'infantesa que evoca als seus quadres i al mateix Espai Guinovart.

Les terres, els colors, els paisatges de la Segarra i de l'Urgell inspiren l'artista amb els col·lages que decoren les parets, la gran era, la portalada romànica de l'església d'Agramunt, la cabana, les eines del camp, el quadre de les estacions, les construccions de toves formen part de l'Espai Guinovart.

La portada del llibre dels Traginers i Negociants de Copons no està pensada per què arribi a tothom. Comenta que va ser un encàrrec que se li va fer des de l'Ajuntament de Copons i a través, també, de la nostra coneixença anterior. Es va documentar llegint el llibre i la maqueta de l'Assumpta Muset, i encara ara li dóna voltes al cap que d'un poble petit al segle XVIII hagués tingut gent tan singular que viatgés pertot arreu.

Portada del llibre, Traginers i negociants de Copons.

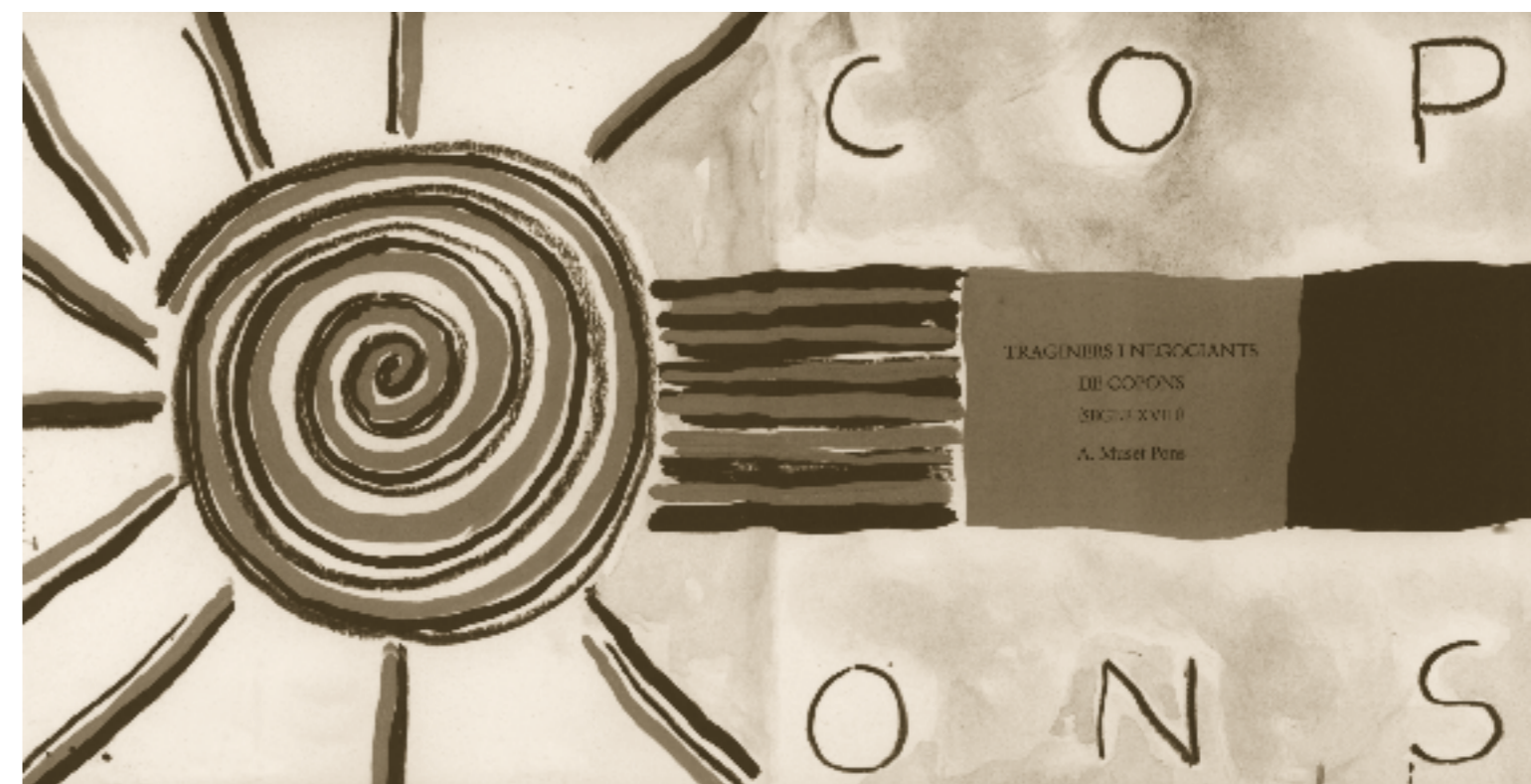

Ens comenta: "Que tot surt a mesura d'allò que has de fer, s'ha de pensar... Un encàrrec sempre és un repte".

En parlar del disseny de la portada, si era un mitjà comunicatiu per arribar a tothom, explica que ell no hi pensa perquè agradi a tothom: un dibuix, una obra es fa perquè surt de dins i agrada o no agrada, no pretén res més. Com totes les arts, la pintura, l'escultura, la música, el teatre, no intenten tenir un significat; l'objectiu final és la inspiració de l'artista i l'acceptació de l'espectador. Pot agradar més, menys o gens. L'artista manifesta amb el seu art la seva inspiració, que li surt de dins, igual que una composició musical pot agradar sense ser indispensable ser músic o entendre de música.

Josep Guinovart, de 77 anys i amb una trajectòria artística mundialment reconeguda, com a pintor i escultor, té obres al museu contemporani de Madrid, Turin i Nova York. És una persona senzilla, molt intel·ligent. Hem parlat una llarga i agradable estona, molt preocupat pel món cultural i polític. Ens fa sentir molt orgullosos que hagi dissenyat la portada del llibre de Traginers i negociants de Copons, que des d'ara ja forma part del fons cultural de la Fundació Espai Guinovart.

Original de Josep Guinovart.

juliol

- 2 Akord Tour 2004: Actuació dels grups Fum d'Estampa i Strombers, a la plaça Ramon Godó, dins la Setmana de la Joventut
- 3 Gimcana esportiva lúdica, sopar i disco mòbil
- 4 Xerrada: "La defensa del medi natural als Països Catalans", a la Barraca
Finalitza l'exposició: Copons, el meu poble
- 11 2ª. Sortida al Fòrum
- 12 "Ús i abús dels medicaments", xerrada a càrrec de Farmacèutics Mundi a la Barraca
- 17 4ª edició d'Iniciativa Jazz Copons, a la plaça Ramon Godó
- 19 Bibliobús
- 24 Representació obra de teatre "Fatalitats", pel grup teatre la Barraca

agost

- 2 Revisió Visual
Concert de l' Orquestra Simfònica Segle XXI, a la plaça Ramon Godó
- 8 Actuació dels guanyadors del 3r concurs Iniciativa Jazz Copons 2003
Ass Trio al Jazz a la Palla de la Guàrdia Pilosa
- 9-16 Actes de Festa Major d'Estiu
- 13 Inauguració exposició pintures i dibuixos de Toni Guix a la sala d'exposicions de l'Ajuntament
- 29 Finalitza l'exposició de Toni Guix

setembre

- 5 3ª i última sortida al Fòrum
- 12 Finalitza temporada piscina municipal
- 15 Iníci curs escolar
- 18 Conta contes per Anna Garcia
Presentació llibre Assumpta Muset
Inauguració escultura Diàspora i l'exposició d'Ernest Altés
Animació infantil a càrrec de Jaume Barri
- 19 IV Festa Traginers i Negociants de Copons
Inauguració col·lecció d'eines de fuster de Josep Tomàs
- 20 Bibliobús
- 25 Taller de dansa del ventre a càrrec de Devorah Korek a l'Ajuntament
- 25 FC Copons 2 – Montbui 2
- 26 Hereu i Pubilla, Oriol Bertran i Mar Vilomara, a la Fira d'Igualada
- 28 Visita del conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, Salvador Milà

octubre

- 2 Igualada B 1 – FC Copons 4
- 3 I Trobada de gegants i capgrossos
- 5 Xerrada prevenció depressió a càrrec de Ramon Buscallà Coromines
- 9 FC Copons 4 – Rebrot 3
- 11 Els alumnes del CEIP Copons van a Calders a veure la verema
- 16 Capellades B 1 – FC Copons 1
- 18 Bibliobús
- 23 FC Copons 2 – Vista Alegre 1
- 28 Comiat restaurant ca l'Arnau
- 29 Els alumnes del CEIP Copons, juntament amb les altres escoles de la ZER, celebren la castanyada a Sant Martí de Sesequeioles
- 30 Vilanova B 5 – FC Copons 0
- 30 Els alumnes de l'escola de Copons representen l'obra "l'Ocell Meravellós" de Joaquim Carbó a la Barraca
Actuació del mag Sardauc
- ¿? Col·locació plafó de Copons

novembre

- 6 Taller de Henna per Siham Zouba a la Barraca
FC Copons 0 – La Pobla 4
- 9 Dansa del ventre per Rosa Mata a la Barraca
- 13 Trobada nicaragüenca a Copons
- 13 Piràmides 1 – FC Copons 2
- 16 Dansa del ventre, per Rosa Mata a la Barraca
- 20 FC Copons 2 – Tous 0
- 20 Tr Freeride -by Best and Proble
- 27 Ateneu 1 – FC Copons 1
Bibliobús

Alta Anoia

El Consorci per a la Promoció Turística de l'Alta Anoia pren una nova empenta

Montserrat Coberó Farrés
Directora del Consorci per a la Promoció Turística de l'Alta Anoia

Per al nou any s'estan preparant nous projectes que permetin dinamitzar el sector turístic de l'Alta Anoia

Per a l'any 2005 s'obren un seguit de noves perspectives per al Consorci per a la Promoció Turística de l'Alta Anoia, tant respecte a les possibilitats de captació de nous visitants com a la millora de la qualitat dels nostres serveis turístics i dels atractius dels nostres municipis.

El passat 21 d'octubre, seguint el que determinen els Estatuts que regulen el funcionament del Consorci, es va realitzar una nova Assemblea General, en el marc de la qual es van fer eleccions per a renovar la presidència. L'elecció va recaure, per unanimitat, en el Sr. Jordi Bertran, alcalde de Copons, que va nomenar vicepresident en representació del sector públic el Sr. Antoni de Solà, alcalde de Pujalt i vicepresidenta en representació del sector privat la Sra. Rosa Centellas, presidenta de l'Associació de Productors i Elaboradors de Cigronet de l'Alta Anoia. El nou equip es planteja dinamitzar el funcionament del Consorci i donar-li una nova embranzida que permeti millorar el posicionament de l'Alta Anoia en el mercat turístic.

Per al nou any s'estan preparant nous projectes que permetin dinamitzar el sector turístic de l'Alta Anoia. En primer lloc, durant aquests darrers mesos ha estat possible aconseguir una bona part del finançament necessari per a iniciar, dins l'any 2005, la construcció del Centre de Serveis Alta Anoia gràcies a les aportacions del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya, dependent de la Generalitat de Catalunya i a l'important aportació de Xarxa Barcelona Municipis de Qualitat dependent de la Diputació de Barcelona. En aquests moments s'està treballant intensament per aconseguir la part de finançament que encara manca per a completar tot el projecte.

Situat en un emplaçament estratègic, al centre de l'Alta Anoia i al costat d'una important via de comunicació (C-1412), a l'alçada dels Prats de Rei, aquest Centre de Serveis serà un espai on s'oferiran una multiplicitat de

serveis als visitants de l'Alta Anoia i alhora als nous emprenedors de l'incipient sector turístic dels nostres municipis.

Serveis als turistes de l'Alta Anoia:

- Oficina d'Informació Turística
- Centre d'Interpretació de l'Alta Anoia:
 - Exposició
 - Audiovisual
- Agrobotiga
- Centre BTT (lloguer de bicicletes)
- Espai d'exposicions temporals

Serveis al sector turístic de l'Alta Anoia:

- Sala de formació multidisciplinària
- Biblioteca especialitzada
- Gabinet d'assessorament per a nous projectes
- Taller multiartesania

L'any 2005 el sector turístic de l'Alta Anoia es planteja el gran repte de la millora de la qualitat, tant de l'oferta de serveis turístics com de l'ordenació i valorització dels nostres recursos turístics.

La millora de la qualitat dels serveis ja va rebre una important embranzida l'any 2004 amb l'obtenció del Distintiu de Garantia de Qualitat Mediambiental per al 70% dels nostres allotjaments rurals. Aquesta iniciativa es continuarà reforçant durant l'any 2005 amb la incorporació de nous establiments i la posada en funcionament d'una campanya de promoció específica. També s'incidirà de forma decisiva en la millora de la qualitat de la promoció del territori i dels mecanismes de comercialització de l'oferta de serveis.

Respecte a la millora dels atractius del territori, el Pla de Dinamització dels Punts d'Interès Turístic millorarà l'entorn de diversos monuments i d'altres indrets d'interès (fonts, espais naturals, camins...) per a posar a l'abast dels nostres turistes una àmplia oferta d'espais a descobrir i incentivar que puguin tornar repetidament per a gaudir de noves ofertes. Formant part d'aquest Pla de Dinamització, es posarà en funcionament el projecte "Passejades per l'Alta Anoia" consistent d'arranjjar

diversos camins on els nostres visitants puguin fer un recorregut d'1-2 hores passejant tranquil·lament per espais d'especial interès natural, paisatgístic o patrimonial.

Els reptes per a l'any 2005 són nombrosos, però serà possible assolir-los gràcies a la intensa col·laboració dels ajuntaments, dels nous emprenedors turístics i, molt especialment, del conjunt dels ciutadans de l'Alta Anoia, que sempre han donat suport als projectes de dinamització del nostre territori.

Olor de gasolina

Salvador Lloró Pascual

Des de fa uns dos anys que ha sorgit una nova afeció al nostre poble que s'anomena autocross. Tot ho va iniciar el Joan Riera, quan es va preparar un cotxe amb barres que era un Ford Escort XR3. Quan ja tenia el cotxe a punt també m'hi vaig apuntar jo mateix i ja teníem 2 cotxes. El meu cotxe és un Seat Ibiza SXI.

Va sorgir l'oportunitat de participar en un campionat social a Santa Coloma de Queralt. Jo no tenia gaire clar de participar-hi, però el Joan va dir que hi havíem d'anar tots dos.

La cosa va anar a més i durant l'any 2003 es van fer vuit proves a dues mànigues. Les curses tenien lloc en un circuit ubicat al del Pont de la Barquera, al polígon industrial de Santa Coloma de Queralt cada tres o quatre setmanes aproximadament.

L'any passat tots dos vam tenir problemes mecànics i accidents, com una bolcada a la mateixa corba del circuit i en la mateixa cursa, però el meu cotxe en va sortir més ben parat que el del Joan. El seu va quedar bastant malmès.

El final de la temporada es va acabar amb un sopar per a tots els participants a Santa Coloma mateix.

Aquest any el Joan m'ha deixat sol al campionat ja que ell, sent millor i més ràpid al volant, està participant al campionat de Catalunya i l'Open Sunoco. Ha canviat de cotxe i ara condueix un Ford Fiesta XR2 i jo segueixo amb el Seat Ibiza corrent a Santa Coloma.

Un altre cotxe coponenc s'ha apuntat a participar a Santa Coloma. Es tracta del Sisco Salisi i el Josep Aymerich, amb un Seat 127, que participen a les dues hores de resistència.

Aquest any el circuit s'ha canviat de lloc i ara està ubicat al poble de Rauric, al costat mateix de Santa Coloma. Es tracta d'un circuit més ràpid i més ample i durant tot aquest any ha estat molt més ben cuidat per l'organització ja que es fa un manteniment cada dues curses aproximadament. A cada cursa hi ha un elevat nombre de cotxes inscrits.

Les curses es divideixen en tres categories depenent de la cilindrada dels cotxes: menys de 1200 cc3, que s'anomena categoria petita; la categoria mitjana és fins a 1600 cc3; i la categoria gran és per a aquells cotxes de més de 1600 cc3.

La categoria amb més participació és la mitjana, que és aquella en què participo jo. Normalment hi ha entre 15 i 20 cotxe inscrits i aquests es divideixen en dues mànigues.

En total entre les tres categories hi participen entre 50 i 60 cotxes per cursa. Si no tens cap problema i la mecànica aguanta i no pateixes cap accident, pots tornar-hi a la pròxima cursa si no et toca arreglar el cotxe i no sempre tens temps material per tenir-lo a punt i tornar a córrer la pròxima cursa.

Resultats de l'any 2004:

18/04/04 no hi participo
02/05/04 6a posició
30/05/04 6a posició
13/05/04 3a posició
05/09/04 7a posició
26/09/04 6a posició
10/10/04 no hi participo
31/10/04 4a posició

Si algú s'anima a participar-hi que es prepari un cotxe i que corri dins del circuit, que no faci circular per les carreteres ja que posa en perill la seva vida i la dels altres conductors.

Per finalitzar, deixo per escrit el reglament del Campionat Social de Santa Coloma de Queralt organitzat per A SAC!

Reglament tècnic:

1r. Primer s'estableixen uns cronos.
2n. L'ordre de sortida de la primera mànega serà segons el temps realitzat al crono.
3r. L'ordre de la segona mànega dependrà de la classificació de la primera.

L'organització es reserva el dret a no admetre un participant si l'estat del vehicle no és l'adequat pels següents motius:

1r. Instal·lació de barres o biguetes externes.
2n. Presència d'elements punxants o agressius.
3r. Portar qualsevol peça o objecte a l'interior del vehicle que pugui moure's o sortir projectada durant la cursa.
4t. Aspecte del vehicle en males condicions.

Puntuacions:

Les puntuacions constaran de dues mànigues i, per tant, cada mànega serà puntuable. Les puntuacions seran les següents:

1r classificat: 10 punts
2n classificat: 8 punts
3r classificat: 6 punts
4t classificat: 4 punts
5è classificat: 2 punts

La resta de pilots obtindran 1 punt hagin acabat o no la cursa.

Futbol Club Copons

Carles Mas Riera

S'inicia una nova temporada, la 2004/05, que promet ser força competitiva ja que hi ha molts equips de la categoria que s'han reforçat.

Pel que fa al Futbol Club Copons no hi ha massa canvis. Els components de la plantilla són els següents:

Porter

Jordi Riera

Defenses

Josep Casas
Pere Farrés
Jordi Casas
Marc Riera
Xavier Lorente
Llibià Botines
Josep Colom

Migcampistas

Francesc Serra
Albert Gabarró
Joan Corcelles
Miquel Carrero
Carles Mas

Davanters

David Pérez
Roger Rosich
Eduard
Ricard Corcelles
Txema Puig

La pretemporada va ser curta com és normal en el nostre equip i només es van jugar tres partits de preparació: un amb el Vallbona, que acabà amb derrota coponenca i dos amb un nou equip de la categoria, el Piràmides, un dels quals acabà en empat i l'altre amb victòria del Futbol Club Copons.

25/09/04

FC Copons 2 • Montbui 2

La temporada començà a casa rebent un dels equips que acabava de perdre la categoria. El partit fou força entretingut, i després d'alternances en el marcador el partit acabà amb un empat a 2 gols.

02/10/04

Igualada B 1 • FC Copons 4

Magnífic partit el jugat pels coponencs que demostraren ben aviat la seva superioritat i al descans ja s'arribà amb un clar resultat d'1 a 3. En la segona meitat, els jugadors visitants es limitaren a controlar els atacs igualadins, i en una ràpida contra arrodoniren el marcador.

09/10/04

FC Copons 4 • Rebrot 3

Festival de gols al Rieral. Tot i l'ajustat marcador, el partit va ser força plàcid pel Copons que sempre va dominar el marcador amb una clara diferència de dos gols. No va ser fins als últims minuts que el Rebrot va poder maquillar el resultat.

16/10/04

Capellades B 1 • FC Copons 1

Tot va començar molt bé per als coponencs, que als 5 minuts ja havien fet el seu gol. La resta de partit, però, va ser un atac constant dels locals, que si bé es mereixien el gol, aquest no va arribar fins al minut 88 de partit.

23/10/04

FC Copons 2 • Vista Alegre 1

Treballada victòria coponenca contra un equip que exhibeix un gran nivell de joc, i que segur que acaba en una de les primeres posicions de la taula. El Copons, però, amb un joc molt ordenat i sent molt efectiu davant de porteria s'endugué els tres punts.

30/10/04

Vilanova B 5 • FC Copons 0

Primera derrota de la temporada, en un partit en què els jugadors del Copons, en els primers minuts, no encertaren la porteria local i ho acabaren pagant amb una contundent derrota.

06/11/04

FC Copons 0 • La Pobla 4

El líder de la categoria visità el Riera i demostrà per què ocupa aquesta posició passant per sobre d'un Copons que en cap moment demostrà que pogués plantar cara.

13/11/04

Piràmides 1 • FC Copons 2

El Copons es retroba amb la victòria contra un equip que ocupa l'última posició de la taula. El partit és força ensopit i els coponencs guanyen gràcies a la veterania i l'experiència en la categoria

20/11/04

FC Copons 2 • Tous 0

El partit no és gaire vistós i el decideixen dues accions personals dels jugadors locals. Ja cap al final del partit i amb el resultat decidit, el Tous va estirar les seves línies i va gaudir d'alguna oportunitat.

27/11/04

Ateneu 1 • FC Copons 1

El Copons domina els primers minuts, però no concretà cap ocasió i fou l'equip local el que s'avançà en el marcador abans del descans. El Copons empatà només començant la segona meitat. A partir d'aquí el domini fou clar de l'Ateneu, però sense gaudir de clares ocasions.

Caminades de resistència

Ramon Serra Llacuna

15 i 16 de maig Marxa Gràcia - Montserrat

Aquesta passada temporada ha estat un any molt bo per a la Secció de Caminades de Resistència del Club Excursionista Uecanoia. Tot i que la 7ª Copa Catalana de Caminades de Resistència ha constatat de més proves que el 2003, i per tant de més quilòmetres, de més desnivell acumulat i de més duresa que mai, s'han aconseguit uns magnífics resultats.

A la classificació final per entitats, el nostre Club ha quedat en tercera posició amb 1.932 punts i, en la individual, cinc socis han quedat primers, i per tant campions de Catalunya 2004: Montse Berenguer Safont, F. Xavier González Berzosa, Antoni Miquel Gómez, Jaume Riba Viñals i Ramon Serra Llacuna, els quals han hagut de prendre part en les 14 caminades, tres més que l'any passat, amb un total de 981 quilòmetres. Això vol dir estar en molt bona forma física durant tota la temporada i centrar-se únicament a la Copa, sense quasi disposar de temps per realitzar altres activitats. També cal tenir sort de no lesionar-se, ja que en haver-hi tantes marxes, fins i tot tres de més de 75 km dins d'un mateix mes, és fàcil, i per molt que es vagi a un massatgista i que no es faci gens d'activitat de dilluns a divendres, no hi ha temps per recuperar-se. Tot seguit us faig cinc centims de cada una de les 14 proves.

21 de març / 5a Marxa Castells de la Segarra / Centre Excursionista de la Segarra i Centre Excursionista Guissonenc / 51 Km

El bon fer de l'organització fa que aquesta prova, un rere any, guanyi adeptes i es vagi consolidant dins el calendari de la Copa. Aquest any l'itinerari s'iniciava a les Pallargues i, amb un recorregut bàsicament pla i perfectament marcat amb cintes, va transcórrer per les principals poblacions de la comarca: Guissona i Cervera, i per castells plens d'història i llegendes com les Sitges, Florejacs, la Cardosa i l'Aranyó.

La calor que van patir els participants va fer que els avituallaments d'aigua per part de l'organització fossin imprescindibles. Tot i això cal destacar l'alt percentatge d'arribats, un 90%. Això demostra el bon nivell i forma física dels participants a l'inici de temporada.

25 d'abril / 2a Marxa Riudoms-la Mola-Riudoms / Centre Est. Riudomencs Arnau Palomar (SE) / 52,5 Km

Enguany era la primera vegada que entrava aquesta marxa dins de la Copa i no van estalviar en esforços perquè la travessa fos agradable per a tots els participants, cosa que van aconseguir.

El recorregut tenia un gran atractiu paisatgístic i històric, com era el pas pel castell d'Escornalbou, pel castell en ruïnes de la Mola de Coldejou o per l'ermita de la Mare de Déu de la Roca.

El sol fet d'entrar dins la Copa va fer que la participació gairebé es quadruplicés respecte l'any anterior, amb més d'un 92% d'arribats. Això torna a demostrar l'altíssim nivell dels participants en aquestes proves.

8 i 9 de maig / 17a Marxa Romànica de Resistència / Centre Excursionista Navàs / 80 Km

Consolidada marxa amb sortida i arribada a Navàs on es recorren 80 quilòmetres que uneixen el màxim d'ermites romàniques de la zona, que fan de la marxa un atractiu especial. Tot i que semblava que el temps no seria gaire bo, els participants van poder gaudir finalment d'una jornada plàcida, amb temperatures fredes en una nit estelada i brillant. Els camins estaven enfangats i plens de tolls d'aigua, en bona part per les pluges de la setmana.

Gairebé 200 participants van poder completar l'itinerari i aconseguir el peculiar premi, consistent en una figura en miniatura d'alguna ermita de la Marxa, que enguany va ser l'ermita de Sant Miquel de Fenogedell i el diploma amb el temps emprat per cada marxaire, sense oblidar l'immillorable servei de massatges que l'Institut Ferlo de Manresa ofereix any rere any.

15 i 16 de maig / 17a Marxa Gràcia-Montserrat / Unió Excursionista Catalunya Gràcia / 57 Km

Veterana prova que s'ha consolidat dins el calendari de caminades de Catalunya, però enguany és el primer cop que puntua per a una competició, com és la Copa Catalana de Caminades de Resistència.

A la sortida hi va haver la presència de personalitats com el president de la UEC

de Gràcia, Sr. Josep Pujolar; el Conseller d'Esports del Districte, Sr. Josep Vinyals, i el Regidor del Districte de Gràcia, Sr. Ricard Martínez.

Molt ha de millorar de cara a la propera edició, ja que és la pitjor organitzada de tota la Copa, amb molt mala senyalització, ja que hi ha trams amb acumulació de marques de diverses travesses on es crea confusió; d'altres, en canvi, sense marques; incorrecta ubicació dels avituallaments ...

23 de maig / 29a Travessa del Montseny / Taula de Joves Comtal / 46 km

Enguany, sota un amenaçador cel ennuvolat, i travessant bancs de boira, es va disputar la ja clàssica Travessa, de què els organitzadors ens van brindar la 29a edició. Encara que dura, la marxa fou còmoda, perquè pots fer-la en un màxim de 14 hores. Es va veure desbordada en certs moments per la velocitat dels participants.

L'itinerari, desenvolupat per primer cop com a activitat al 1916 pel Centre Excursionista Barcelonès, i més tard amb lleugers canvis, al 1927 pel Centre Excursionista Rafel Casanovas, va ésser recuperat per la Taula de Joves Comtal, a l'octubre de 1972, fent la primera edició.

Aquesta, ens porta des d'Aiguafreda fins a Gualba de Dalt, tot fent 46 quilòmetres, assolint els cims del Tagamanent, Matagalls, les Agudes i el Turó de l'Home.

6 de juny / 8a Reus-Prades-Reus / Associació Excursionista Catalunya de Reus / 55 km

Sortida des de les piscines municipals del poble, ja que la plaça Mercadal, lloc de sortida de les anteriors edicions, havia quedat petita amb l'augment significatiu de participants en la travessa, que any rere any han fet que la prova sigui un referent dins el marc de les caminades, tant a nivell organitzatiu com logístic. Les clarianes a trenc d'alba ja feien entreveure que la calor seria una de les protagonistes de la jornada. L'organització va proveir de magnífics avituallaments, tant sòlids com líquids, que refeien el més defallit.

L'organització va obsequiar el participant amb una samarreta i una medalla commemorativa de la prova, a més d'un tiquet per poder utilitzar les instal·lacions de les piscines municipals.

19 i 20 de juny / 5a Marxa 24 hores del Cap de Creus / Unió Excursionista Llançanenca / 80 km

La inclusió d'aquesta prova al calendari de la Copa havia generat certa expectació, ja que era desconeguda per la majoria de marxadors, però interessant per l'espectacular itinerari proposat.

La sortida va ésser disposada el dissabte al costat del pavelló municipal de Llançà, on es van reunir uns 135 participants, entre ells alguns francesos, per a les dotze del matí iniciar l'aventura. Prèviament, el Sr. Marc Serradell i el Sr. Alex Caldas, membres de l'organització, amb un curt parlament van presentar la travessa i van donar unes explicacions referents a l'itinerari. Com a anècdota, a l'edició anterior sols van tenir una participació de 35 persones, de les quals van acabar sis. Enguany van participar cent marxadors més. El millor temps de la travessa estava en quinze hores i escaig, i en aquesta el més ràpid va arribar en dotze hores i deu minuts.

3 i 4 de juliol / 14a Travessa Núria-Queralt / Associació de Muntanyencs Berguedans / 92 km

Aquesta prova, que des de fa set edicions forma part de la Copa Catalana de Caminades de Resistència, és l'etapa reina d'aquesta, per alguns, la més dura de l'estat. Els seus 92 km de recorregut i els 8.100 metres de desnivell acumulat són un atractiu per als que vulguin posar el seu físic a prova.

La sortida, a l'ermita de Sant Gil a Núria, va aplegar uns 300 participants. L'acte va anar a càrrec del director de la prova, el Sr. Lluís Soler, i del president del Comitè Català de Marxes, el Sr. Amadeu Inglés. Tot i que, en principi, la boira i els núvols feien preveure el pitjor, finalment el temps va ser benèvol i va lluir el sol. La incidència remarcable va ser l'evacuació, per part d'un helicòpter del cos de bombers, d'una participant que va patir un atac d'asma al pas dels Lladres.

4 i 5 de setembre / 15a Montserrat-Reus / Secció Excursionista CF Reddis / 100 km

L'edició d'enguany va ser especialment dura, donades les males condicions climàtiques, que van provocar seriosos problemes als participants.

Tothom temia les tan anunciades tempestes per a aquest cap de setmana, però poc després de la sortida ja es va percebre una sensació estranya per a la majoria. El cos no responia igual de bé que altres vegades. Feia una calor tremenda i hi havia un grau d'humitat a l'ambient impressionant. El primer d'arribar a Reus va trigar 12 hores i 45 minuts, més de tres hores més tard que l'edició de l'any passat. En definitiva, va haver-hi al voltant del 50% de

baixes, fet que es valora com una dada contundent respecte a la duresa de les condicions en les que enguany es va desenvolupar la prova.

18 i 19 de setembre / 25a Matagalls-Montserrat / Club Excursionista de Gràcia / 83,5 km

La benigna climatologia va esdevenir una ajuda per iniciar ràpidament els primers quilòmetres. Però aquesta singular prova, per a molta gent és la primera Caminada de Resistència, fet que suposa nombrosos abandonaments a partir d'Aiguafreda, alguns amb contundents símptomes d'esgotament muscular, producte de no haver regulat bé les forces.

Sobta també els muntatges d'assistència particular que organitzen alguns grups de participants. Ja a Aiguafreda, es van veure força taules preparades per avituallar particularment alguns participants.

La nit va ésser menys calorosa del que s'havia anunciat, però d'una bellesa indescriptible pel cel tan estelat de què vam poder gaudir, però això no va amagar les ruïnoses restes dels incendis del 2003 en la davallada a Sant Llorenç Savall.

25 i 26 de setembre / 13a Rasos de Peguera-Manresa / Centre Excursionista Comarca de Bages / 79 km

A la sortida, l'organització va anunciar als participants que l'edició del 2005, coincidint amb el centenari de l'entitat, tindria novetats a l'itinerari. És possible que es realitzi Rasos-Montserrat, de manera excepcional i per tal de celebrar aquest aniversari. A diferència de l'edició anterior, enguany vam poder gaudir d'una climatologia ideal, fet que va fer molt ràpids els primers quilòmetres de davallada dels Rasos. Això va provocar algun accident o altre de diferents magnituds. A destacar el d'en Xavier Capdevila, soci del nostre Club, que tot i haver fet totes les proves anteriors, i anar en primera posició a la classificació individual, es va haver de retirar per lesió al Pi de les Tres Branques, i per tant de la Copa. Des d'aquestes línies, li desitgem una ràpida recuperació.

2 i 3 d'octubre / 3a Marxa Trenkames / Grup Muntanyenc la Lira Vendrellenca / 97 km

Enguany la participació va minvar una mica per la duresa i l'exigent calendari a què estan sotmesos els participants que segueixen la Copa: en tres setmanes, més de 250 km i 14.400 metres de desnivell acumulat. Els participants van gaudir de la marxa en una jornada bona, de bon temps i nit agradable. Aquest any ja no van patir el fort vent de les carenes com la passada edició, i això va ser d'agrair.

Tot i que els desnivells a superar no són considerables comparant amb altres proves, els camins accidentats, plens de pedres, feien minvar les forces dels participants. Tot i això, el molt bon fer de l'organització, que presentava uns avituallaments excel·lents i cuidava el marxaire en tot detall, va ajudar a l'èxit de la prova.

23 d'octubre / 11a La Marxassa / Agrupació Científico-Excursionista Mataró / 63 km

El temps va ser benèvol i res va tenir a veure amb les pluges i el fang de l'edició anterior.

El marcatge de la prova era, com és habitual, aprofitant la senyalització del GR-5 de Sant Martí del Montseny a Sant Martí del Corredor, on després es prenia el sender mediterrani GR-92 fins al Santuari del Corredor.

L'últim tram, marcat amb fletxes de l'organització, va patir alguna incidència o altra perquè algun "graciós" va treure i canviar els senyals. Però la gran labor de l'organització, amb la col·laboració d'algun participant, va fer que quedés tot en una mera anècdota. Els avituallaments que oferia l'organització als participants eren abundants. No va faltar el famós avituallament de Sant Martí del Montnegre, on el participant podia assaborir un variat aperitiu.

7 de novembre / 10a Marxa del Garraf / Unió Muntanyenca Eramprunyà / 45 km

De nou ens trobàvem amb una interessant lluita per assolir el primer lloc a la classificació d'entitats, i ja van tres anys seguits, que la Marxa del Garraf s'erigeix com a jutge definitiu d'aquesta classificació.

Finalment, el nostre Club es va proclamar tercer classificat, i va recuperar plaça al pòdium. Com a segons, els campions de les dues últimes edicions, el Club Excursionista Esparreguera, i com a campions, el Centre Excursionista Parets, que amb la seva persistència i sacrifici ha demostrat ésser un digne campió.

Després d'uns breus parlaments del president de la Unió Muntanyenca Eramprunyà, el Sr. Josep M. Comas; del president del Comitè Català de Marxes de la FEEC, el Sr. Amadeu Inglés, i el vicepresident primer i director tècnic de la FEEC, Sr. Rafa Vadillo, l'emoció continguda es va desbordar en una altra singular celebració, amb càntics, crits, i mostres d'eufòria, d'una manera espectacular que contagiava el sentiment d'alegria a tots els presents.

Costa créure com una disciplina, a priori molt individualista, s'ha convertit en un esport d'equip, de club, d'entitat, i s'ha generat un sentiment d'unió impensable, sòlid i fraternal, que modestament creiem que és un exemple no només en el món excursionista, sinó en el món de l'esport amateur.

Sònia Aguilera, Jordi Closa, Anna Segura i
Teresa Múnera
(Aquest va ser el conte inventat que es va fer en
el taller de contes a la Barraca)

L'escanyapobres

Hi havia una vegada una nena que es deia Dahiana que vivia amb la seva mare en un poble enfilat a la punta d'una muntanya.

Cada dia, abans que el sol sortís, la mare de la Dahiana es llevava, es vestia i li feia un petó a la seva filla mentre ella dormia. Caminava muntanya avall fins arribar a la fàbrica de mitjons on treballava.

L'amo de la fàbrica era el senyor Ricardo, més conegut com l'Escanyapobres. Era un home que només pensava a guanyar diners i fer-se cada dia més ric, fent treballar sense parar la mare de la Dahiana i totes les seves companyes.

La Dahiana era una nena molt alegre i espavilada que anava cada dia tota sola a l'escola i es feia el dinar perquè la seva mare no era a casa i no l'hi podia fer.

La Dahiana, però, estava preocupada perquè veia la seva mare molt trista, mai tenia ganes de riure i de jugar amb ella.

Un matí, després que la mare li fes el petó abans de marxar a la feina, la Dahiana, que ja feia estona que donava voltes sobre el llit, va decidir seguir-la fins a la fàbrica. Es va amagar darrere una pila de mitjons des d'on veia la seva mare treballar sense parar i a peu dret, plegant mitjons i aguantant els crits insuportables del senyor Ricardo. La pobra dona havia de fer tanta feina que no tenia ni temps ni gana per a menjar.

La Dahiana, mentre tornava cap a casa, va entendre per què la seva mare estava tan trista i va pensar que hauria de fer alguna cosa per ajudar-la.

Un dia que la Dahiana anava cap a l'escola va sentir algú que cridava: Ajudeu-me! Que algú m'ajudi! La nena s'hi va acostar i va veure que era l'Escanyapobres que havia caigut dins d'un forat, d'on no podia sortir sol, quan estava a punt de caçar un porc senglar.

La Dahiana no sabia si salvar-lo ja que era un senyor molt dolent i no s'ho mereixia. Va decidir que aniria a buscar ajuda amb una condició: li va fer prometre al senyor Ricardo que a partir d'aquell moment hauria de tractar millor i no fer treballar tant la seva mare i les altres treballadores de la fàbrica de mitjons.

La nena, corrent com una llebre, va anar a buscar la seva mare que estava treballant sense parar, a peu dret i plegant mitjons, i li va explicar que el senyor Escanyapobres havia caigut dins d'un forat mentre caçava. Les treballadores de la fàbrica van decidir salvar el seu amo i van fer una corda molt llarga lligant una pila de mitjons que van tirar dins el forat perquè el senyor Escanyapobres pogués sortir.

Molt agraït i complint la promesa que havia fet a la Dahiana, va demanar perdó per tots els crits i insults que havia fet a les treballadores i els va dir que a partir d'aquell dia guanyarien més diners i treballarien menys hores per tal que poguessin passar més estona gaudint del seus fills.

I vet aquí un gat i vet aquí un gos, aquest conte ja s'ha fos.

Servei meteorològic

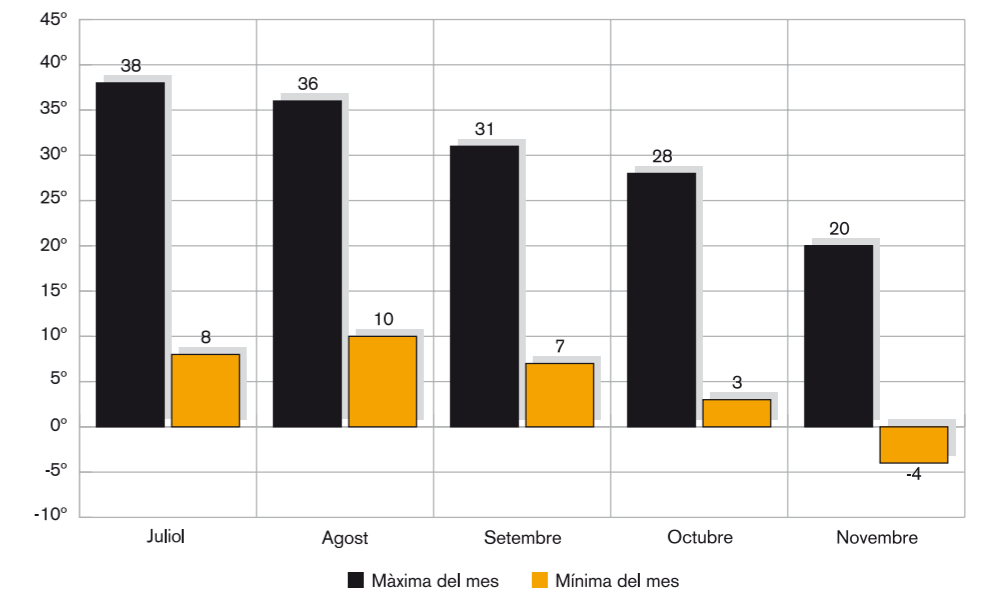
Xavier Martí Tello

Des del mes de juliol al mes de novembre de 2004 ha plogut un total de 185,1 litres m². Des del mes de juliol al mes de novembre de 2004 el dia més calorós va ser el dia 26 de juliol amb una temperatura de 38 graus. Des del mes de juliol al mes de novembre de 2004 la temperatura mínima va ser el dia 16 de novembre amb -4,5 graus.

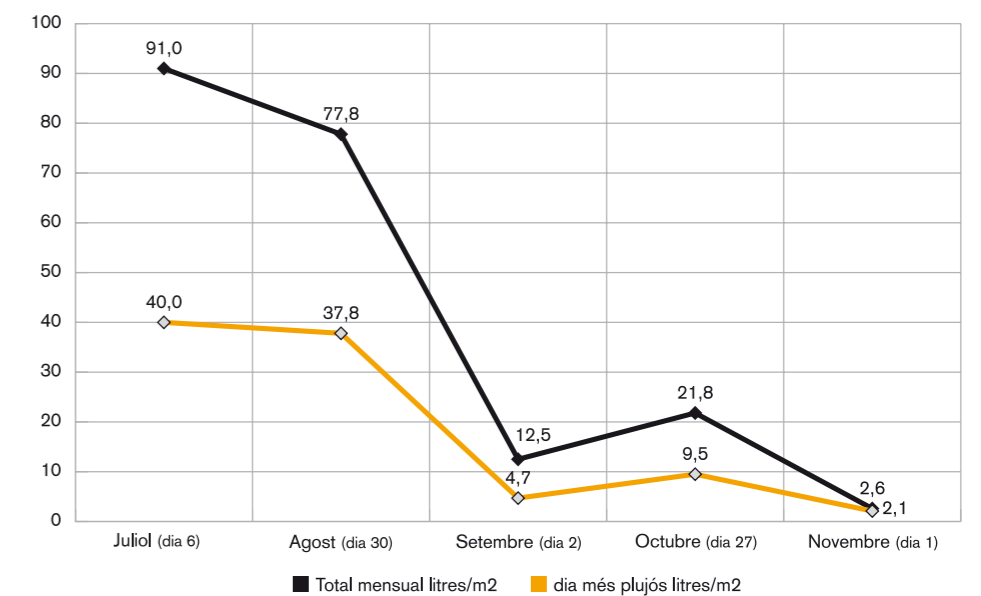
Temperatures	juliol	agost	setembre	octubre	novembre
Màxima (dia 26)	38°	(dia 2) 36°	(dia 5) 31°	(dia 5) 28°	(dia 6) 20°
Mínima (dia 12)	8°	(dia 21) 10°	(dia 28) 7°	(dia 30) 3°	(dia 16) -4°
Mitjana mensual	17,3°	17,7°	14,9°	10,7°	4,5°

Precipitacions	juliol	agost	setembre	octubre	novembre
Màxima (dia 6)	40 l.	(dia 30) 37,8 l.	(dia 2) 4,7 l.	(dia 27) 9,5 l.	(dia 1) 2,1 l.
Total mensual	91 l.	77,8 l.	12,5 l.	21,8 l.	2,6 l.

Temperatures ►

Precipitacions ►

Plantes silvestres de la nostra comarca

Glòria Fustero Vidal

Després de la gran acceptació de l'exposició de plantes silvestres i remeieres que vàrem presentar la passada primavera, alguns col·laboradors, amb molt d'interès van tenir la idea d'obrir una secció destinada a les plantes silvestres de la nostra comarca. Iniciem-la amb dues plantes: una de molt coneguda per tothom, com és el romaní, i l'altra, l'escorciaga, que potser no és tan coneguda però viu als nostres voltants i amb abundància.

Desitjo que us agradi.

JORDI RODELLAR FUSTERO

Romaní

(*Rosmarinus officinalis* L.)

Deixant al darrere el calorós estiu i tot iniciant la tardor, s'aprecia com esclaten les primeres flors d'aquesta planta tan meravellosa i de tants usos i virtuts.

Descripció

Primer tot l'any està verda i majestuosa amb la seva olor tan característica. És de les plantes que més temps està florida, des de final de l'estiu fins ben entrada la primavera. Diu la dita: "De flors de romaní i noies per casar, tot l'any n'hi ha". La seva flor és de la família de les labiacees, petita, de colors que van des del blanc fins a diferents blaus lilosos. Les fulles són d'un color verd fosc a la seva cara, i blanquinoses en el seu revers; entre les fulles neixen les flors agrupades en ramets petits. El tronc, una vegada adulta, és llenyós i corbat. Neix i viu en terrenys calcaris juntament amb arbres com l'alzina. Conté petites quantitats de glucòcids, resines, càmfora.

Virtuts

Les virtuts del romaní com diu una dita podrien escriure un llibre sencer. Podríem descriure que és estimulant, lleugerament diürètic, antiespasmòdic ...

Usos

Les llagues (ferides) les podem rentar amb infusió de sumidades florides en una proporció d'un litre d'aigua per unça de planta. Rentar dos cops al dia i després es cobreix la ferida amb una gasa estèril i una bena. Per a ús extern podem fer alcohol de romaní amb deu grams d'essència de romaní per litre d'alcohol de noranta-cinc graus; o bé agafar un pot de vidre ple de la planta en flor, afegint posteriorment l'alcohol i deixant nou dies al sol, cada dia cal moure-la suaument. Serveix per friccionar les parts adolorides pel cansament.

JORDI RODELLAR FUSTERO

Escorciaga

(*Globularia alypum* L.)

Aquesta planta la vaig conèixer precisament l'any que vam venir a Copons. A la muntanya que queda a la dreta de la carretera de Jorba a Copons, sortia una planta al ben mig de les pedres amb unes flors de color blavós fosc que em feien badar cada vegada que passava. El primer que vaig intentar és assecar-la per conservar aquell color tan bonic, però una vegada seca queda un color molt fosc i les fulles encara verdes queien molt fàcilment, és a dir, que solament podem gaudir del seu color des de final de desembre a primer de març.

Descripció

La planta fa de vint a seixanta centímetres d'alçada, té branques rectes i llenyoses, menys la part que floreix que és més flexible. Les fulles són petites i una mica en punta. Els mesos que no està florida passa bastant desapercibuda encara que les fulles siguin verdes. Les flors són d'un blau lilós fort en forma de corona de frare.

Virtuts

És purgant, antiàcida, pot tenir una acció similar a la cafeïna.

El nostre amic Peret Manda, que ens va deixar l'any passat, li tenia molta estima a aquesta planta.

Nota: Part d'aquestes notes són estretes de llibres ja editats.

Els reconeixes?

Dibuixos d'Emili Salgado

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1. Josep Lluís Diaz 2. Ramon Sena 3. José Aguilera 4. Adela Mas 5. Sonia Aguilera 6. Ceferno Lillo 7. Jordi Marce 8. Anna Segura 9. Elena Gudayol 10. M. Rosa Gusti

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons	93 809 00 00	copons@diba.Es
Consultori Mèdic	93 809 01 50	
Assistentia Social	93 809 01 50	
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18	
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00	
Bombers (emergències)	112	
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	061	
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	088	
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40	
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34	
Repsol Butano	93 803 15 17	
Repsol Gas Avaries	901 12 12 12	
Fecsa	900 77 00 77	
Telefònica Avaries	1002	
Antena col·lectiva	616 52 23 13	
Oficina Correus	93 809 00 33	
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66	
Escola	93 809 01 42	
Bàscula pública	93 809 00 00	
Bibliobús Montserrat	616 98 83 52	b.Montserrat@diba.Es
Col·lecció d'eines tradicionals de fusteria	93 809 00 93 655 81 39 52	
Tot Circ	93 809 00 81 686 83 72 25 646 29 45 72	info@totcirc.Com
Cal Manset (Allotjament rural)	93 809 00 97	calmanset@altaanoia.Info
El Refugi de Cal Saül	93 809 01 27	
Bar la Barraca	93 809 00 86	
Queviures Mas	93 809 00 02	
Fleca Lliró	93 809 00 75	
Brodats Sala Farré, SCP	93 809 00 27	
Escorxadors Closa i Fills	93 809 00 36	
Construccions Successors de Closa Serra, SCP	93 809 08 02	
Fusteria Josep Tomàs	93 809 00 93 655 81 39 52	

Fe d'errates

En l'anterior número de Camí Ral, en l'article que vaig escriure sobre el 25 Aniversari de la Cavalcada de Reis, figurava el nom de Paquito Blasco, quan en realitat havia de dir Francesc (o Paquito) Romeo Blasco. Demano disculpes públicament a la seva mare que em va fer adonar del meu error.

Jaume Closa Serra

1

CEDIDA PER TERESA CLOTET

2

CEDIDA PER DOLORS FARRÉS

3

CEDIDA PER TERESA CLOTET

4

CEDIDA PER PERE SEGURA

1. Anys 40. Cal Poldo durant una festa de Corpus.
2. Any 1939. La Isabel i la Trini Closa a cal Manset de la Muntanya.
3. Any 1914. El Sr. Leopoldo Ferrer Estany i la seva filla Teresa. Va ser pioner en portar telers mecànics a Catalunya.
4. Any 1937-1938. Nens de l'escola de Copons.